

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Івано-Франківський коледж**

**EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM
ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ**

**241 (5.14010101) «Готельно-ресторанна справа» (ОКР «Молодший
спеціаліст»)**

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КОЛЕДЖУ

1.1. Адреса: вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

Контактні телефони:

тел. (0342) 57-00-08

e-mail: college_if@ukr.net

Веб-сторінка: www.ifk.pu.if.ua

Адреси відділень:

Педагогічне відділення

вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

тел. (0342) 57-00-08

Відділення дошкільної освіти

вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ, 76025

Тел.: (0342) 75-23-91

Юридичне відділення

вул. Шевченка, 44а, м. Івано-Франківськ, 76025

тел. (03422) 59-61-75, (0342) 59-60-87

Верховинське відділення

вул. Князя Мстислава, 2 «б», смт. Верховина,
Івано-Франківська область, 78700

тел. (0232) 2-17-78

Інформація про склад дирекції:

Директор коледжу: Москаленко Юрій Михайлович-

кандидат філософських наук, професор тел.: (0342) 57-00-08

e-mail: dir_if_kol@pu.if.ua; 60moskalenko@ukr.net

Заступник директора коледжу з навчально-методичної роботи:

Никорак Ярослав Ярославович

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: nykorak@pnu.edu.ua; jaroslav.nykorak@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виробничної роботи:

Чупровська Марта Ярославівна

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: marta.chuprovska@pu.if.ua,
chuprovska.marta@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виховної роботи:

Нестеренко Світлана Василівна
тел.: (0342) 57-00-08
e-mail: snesterenko_@ukr.net

Завідувач педагогічного відділення: Полякова Тетяна Вікторівна
тел.: (0342) 57-00-08
e-mail: tetiana.poliakova@pu.if.ua

Завідувач відділення дошкільної освіти: Сидорук Оксана Миколаївна
тел.: (0342) 75-23-91
e-mail: oksana.sydoruk@pu.if.ua; zubivoks@gmail.com

Завідувач юридичного відділення: Наконечна Іванна Миколаївна
тел.: (0342) 59-61-75
e-mail: ur_kol@pu.if.ua; iva37@ukr.net

Завідувач навчально-методичного кабінету: Дзвінчук Г.М.
тел.: (0342) 59-61-75
e-mail: turver_kol@ukr.net

1.2. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД КОЛЕДЖУ:

1. Циклова комісія загальноосвітньої підготовки

Івасів Я.І.	– спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Українська мова», «Сучасна українська мова з практикумом», «Українська література», голова циклової комісії
Бадицька О.М.	– спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, викладач дисципліни «Зарубіжна література»
Багрій М.А.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисципліни «Українська література»
Горецька О.П.	– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Українська література», «Українська мова»
Гоцанюк Т.В.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Фізика»
Зіняк Т.Р.	– спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Географія»
Кравченко І.М.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)», «Країнознавство»
Кліщ Л.І.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Українська література»
Похила Д.Д.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Захист Вітчизни (медико–санітарна підготовка)»

- Скиданчук О.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література»
- Скоморовська Н.Б. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисципліни «Українська література»
- Терновська І.І. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Зарубіжна література»
- Хруськова Г.Т. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист викладач дисципліни «Захист Вітчизни (медико–санітарна підготовка)»

2. Циклова комісія гуманітарної та соціально–економічної підготовки

- Гой Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат економічних наук, викладач дисциплін «Основи економічної теорії», «Економічна теорія», «Вступ до спеціальності», «Основи банківської справи», «Основи менеджменту і маркетингу», **голова циклової комісії**
- Андріїв І.М. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Людина і світ»
- Бурдуланюк Г.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Історія України (вища)», «Всесвітня історія», «Основи правознавства»
- Гнатюк Я.С. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Логіка юриста», «Основи філософських знань», «Філософія»
- Гусля Л.В. – спеціаліст, викладач дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням (нім.)», «Методика навчання іноземної мови (нім.)», «Практикум усного і писемного мовлення», «Іноземна мова (нім.)»
- Копцюх Н.І. – спеціаліст, викладач дисциплін, «Економіка та організація діяльності», «Менеджмент та економіка соціокультурної сфери», «Основи економічної теорії»
- Кудряк І.Б. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Фізична культура»
- Кучера І.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Соціологія»
- Максимець Б.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат політичних наук, викладач дисциплін «Історія: України і світ», «Історія України (вища)», «Політологія»

- Надурак Н.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, викладач дисциплін «Історія: України і світ»
- Николайчук С.М. – спеціаліст, викладач дисциплін «Фізична культура», «Фізичне виховання»
- Нестеренко С.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисципліни «Культурологія»
- Петришин М.Й. – спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, кандидат філологічних наук, доцент кафедри загального та германського мовознавства, викладач дисципліни «Латинська мова»
- Полякова Т.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Українська мова», «Сучасна українська мова з практикумом», «Основи культури і техніки мовлення»
- Пятківський Р.О. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисципліни «Основи філософських знань»
- Слижук І.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання»
- Серман Т.В. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання»
- Суковата Д.І. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)»
- Хопта С.П. – спеціаліст, викладач дисципліни «Фізична культура»

3. Циклова комісія природничо–наукової підготовки

- Горблянська І.Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисципліни «Біологія», **голова циклової комісії**
- Бойчук В.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат хімічних наук, доцент кафедри теоретичної та експериментальної фізики, викладач дисципліни «Фізика і астрономія»
- Воробель А.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат медичних наук, доцент, викладач дисципліни «Захист Вітчизни», «Основи медичних знань»
- Гамбург М.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Основи екології», «Хімія», «Екологія», «Природничі науки»
- Грушевський Р.Є. – спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, викладач дисципліни «Інформаційно–комунікаційні технології, технічні засоби навчання»,

- Довгий О.Я. – «Основи економічної теорії», «Комп'ютерні технології в юридичній діяльності»
– спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико–математичних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисципліни «Астрономія»
- Познанський Р.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисциплін «Практичний курс англійської мови», «Практикум усного і писемного мовлення (іноземна мова) (англ.)», «Країнознавство»
- Поплавський О.П. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико–математичних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, викладач дисциплін «Фізика», «Безпека життєдіяльності»
- Петрашук О.П. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисципліни «Хімія»
- Рудейчук-Кобзева М.Я. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Анатомія», «Валеологія, анатомія, фізіологія і анатомія для дітей шкільного віку»
- Яблонь Л.С. – спеціаліст вищої категорії, доктор фізико–математичних наук, доцент, професор кафедри теоретичної і експериментальної фізики, викладач дисципліни «Фізика»

4. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дизайн»)

- Стребкова І.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Основи композиції», «Композиційна організація форм», «Синтез творів мистецтва в дизайні», «Спеціалізований живопис», **голова циклової комісії**
- Бедрій Т.Р. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Інформаційно–комунікаційні технології, технічні засоби навчання», «Основи інформатики і обчислювальної техніки», «Комп'ютерна графіка проектування дизайну середовища», «Практичний курс інформатики з елементами програмування»
- Бейлах О.Д. – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисципліни «Основи теорії дизайну», «Основи декоративно-прикладного мистецтва»

Макогін Г.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисципліни «Спеціалізований рисунок»
Максимлюк І.В.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Робота в матеріалі»
Мельник У.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Шрифти», «Ергономіка», «Основи проектної графіки»
Лотоцька В.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисципліни «Технологія процесу», «Методика дизайну»
Плотнікова В.В.	– спеціаліст, викладач дисциплін «Комп'ютерне проектування»
Салабай В.Б.	– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Матеріалознавство», «Художнє проектування»
Сорока О.В.	– спеціаліст, викладач дисциплін «Живопис», «Кольорознавство», «Декор і орнамент», «Рисунок»
Французенко Т.І.	– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Макетування та робота в матеріалі», «Основи формоутворення та конструювання», «Основи креслення і нарисної геометрії», «Спеціалізований рисунок»
Чмелик І.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисциплін «Історія мистецтва», «Живопис», «Історія української культури», «Культурологія», «Мистецтво і живопис»
Шпільчак В.А.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Ландшафтний дизайн», «Основи архітектури»
Хомин В.М.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Прикладна перспектива», «Основи іконографії», «Основи проектування інтер'єру», «Проектування в дизайні»

.5. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Початкова освіта»)

Максимчук Г.М.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисциплін «Основи психології», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Дитяча психологія», голова циклової комісії.
----------------	---

- Битківська Я.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)»
- Гнатюк М.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри фахових методик та технологій початкової освіти, викладач дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою викладання», «Малі архітектурні форми»
- Гонтар А.Ф. – спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, викладач дисциплін «Методика навчання математики»
- Гоцуляк К.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисциплін «Педагогіка», «Дидактика»
- Грицан А.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, професор, заслужений працівник культури України, заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки театральних діячів України, член Національної спілки краєзнавців України, викладач дисципліни «Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою навчання»
- Довбенко С. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисциплін «Теорія та методика виховної роботи», «Педагогіка»
- Карпенко Г.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат психологічних наук, викладач дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням (англ.))»
- Ликтей Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Методика навчання української мови», «Дитяча література»
- Москаленко Ю.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, керівник практики
- Павелко Р.О. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Основи ритміки і хореографії з методикою», «Хореографія (теорія і методика сучасного танцю)», «Хореографія (теорія і методика класичного танцю)», «Народно–сценічний танець», «Ритміка», «Мистецтво балетмейстера», «Історико–побутовий танець»
- Плетеницька Л.С. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та технологій початкової освіти, викладач дисципліни «Основи початкового курсу математики»

- Процишин Н.А. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Практичний курс англійської мови», «Методика навчання іноземної мови (англ.)», «Дитяча англійська література», «Передовий досвід та авторські методики навчання англійської мови», «Англійська література»
- Прокопів Л.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Б. Ступарика, керівник практики
- Стамбульська Т.І. – спеціаліст, викладач дисциплін «Каліграфія (графіка письма)», «Культура мовлення і практикум з виразного читання», «Етика ділового спілкування», «Сучасні інформаційні технології в початковій школі», «Методика навчання інформатики»
- Сороколита О.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Методика навчання предмета «Я у світі», «Методика навчання предмета «Основи здоров'я», «Методика навчання природознавства», «Народознавство»
- Цюняк О.П. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисципліни «Методика трудового навчання з практикумом»
- Чепіль М.М. – доктор педагогічних наук, професор, керівник практики
- Якимів С.М. – спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, викладач дисципліни «Основи педагогічної майстерності», голова державної екзаменаційної комісії

6. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дошкільна освіта»)

- Селепій О.Д. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Методика формування елементарних математичних уявлень», «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою», «Педагогічні технології в ДНЗ», «Основи педагогічної майстерності», **голова циклової комісії**
- Березовська Л.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, викладач дисципліни «Педагогіка»
- Бай І.Б. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти, викладач дисциплін «Малювання

- і ліплення», «Методика організації образотворчої діяльності дітей»
- Балкова О.В. – спеціаліст вищої категорії, старший вихователь, викладач дисципліни «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти»
- Богославець Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи дефектології», «Логопедична ритміка»
- Гурей О.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Народознавство в ДНЗ», «Онтогенез мовленнєвої діяльності», «Педагогіка»
- Данів Т.Ю. – спеціаліст, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Художня праця», «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою»
- Кучеренко Н.Б. – спеціаліст вищої категорії, голова державної екзаменаційної комісії
- Мельник О.Й. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Фізичне виховання», «Фізична культура», «Теорія і методика фізичного виховання»
- Никорак Н.Ю. – спеціаліст, викладач дисциплін «Методика музичного виховання», «Співи і музична література», «Культурологія»
- Недільський С.А. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти, член державної екзаменаційної комісії
- Поміркована Т.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, викладач дисциплін «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)»
- Салига І.М. – спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, викладач дисциплін «Логопедія», «Теорія і практика логопедії»
- Сидорів С.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)»
- Сидорук О.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Сучасна українська мова»
- Скавінська Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Логопедичні технології», «Основи корекційної педагогіки (дефектологія)»
- Трохимчук М.О. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Логопедичні практикуми»

- Ціник М.М. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Раннє навчання англійської мови», «Методика навчання англійської мови в дошкільних закладах»
- Червінська І.Б. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, керівник практики
- Чупровська М.Я. – спеціаліст, викладач дисципліни «Література для дітей дошкільного віку»

7. Циклова комісія фундаментальної, спеціальної, професійної та практичної підготовки (спеціальність «Право», юридичне відділення)

- Савчин Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Цивільне процесуальне право України», «Цивільне право України», «Правові та організаційні основи підприємницької діяльності», «РАЦС», «Судочинство в господарських судах», «Основи римського приватного права», **голова циклової комісії.**
- Багай Н.О. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Аграрне право України».
- Банасевич І.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Цивільне право України».
- Блаженко Т.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Історія вчень про державу і право», «Нотаріат в Україні», «Право соціального забезпечення»
- Зеліско А.В. – спеціаліст вищої категорії, доктор юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Цивільне право України»
- Зінич Л.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, викладач дисципліни «Право інтелектуальної власності»
- Квасниця С.М. – спеціаліст першої категорії, викладач дисциплін «Юридична деонтологія», «Державне управління та місцеве самоврядування в Україні», «Митне право України»
- Королик А.М. – спеціаліст, голова державної екзаменаційної комісії
- Малиновська І.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України», «Адміністративне право України»

- Мороз Г.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Екологічне право України»
- Наконечна І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Кримінальне право України»
- Петровська І.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисциплін «Податкове право», «Фінансове право»
- Розвадовський В.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Конституційне право України»
- Харченко І.Г. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Кримінально–процесуальне право України», «Організація судових і правоохоронних органів», «Правова статистика»
- Хруслов Б.Г. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, викладач дисциплін «Конституційне право зарубіжних країн», «Конституційно–процесуальне право»

8. Циклова комісія загальної та практичної підготовки (Верховинське відділення)

- Кречуняк В.В. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Країнознавство», «Історія України», «Всесвітня історія», «Людина і світ», «Художня культура», «Професійний етикет», **голова циклової комісії.**
- Аксюк Н.В. – спеціаліст, викладач дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)»
- Гавучак Г.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література», «Українська мова за професійним спрямуванням»
- Глушко В.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Фізика», «Астрономія», «Математика»
- Вольвин Е.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи менеджменту», «Основи маркетингу», «Стандартизація в готелях»
- Данильчик П.В. – спеціаліст другої категорії, викладач дисциплін «Основи філософських знань», «Етика і естетика»
- Дзвінчук Г.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Біологія», «ОМЗ івалеологія», «Гігієна і санітарія в підприємствах готельного типу»
- Дзвінчук Ю.Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Географія туризму»

- Зуб'юк Н.В – спеціаліст першої категорії, викладач дисципліни «Основи психології»
- Кречуняк М.Г. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Інформатика», «Математика», «Інформатика і комп'ютерна техніка», «Інформаційні системи та технології», «Вища математика»
- Мартищук В.Ф. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи охорони праці», «Екологія», «Безпеки життєдіяльності», «Основи охорони праці»
- Микитин Л.М. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Організація та технологія обслуговування в готелях», «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства», «Організація харчування та етнічні кухні» «Навчальна та виробнича практика»
- Николук С.М. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Польська мова», «Світова література»
- Палійчук У.С. – спеціаліст, викладач дисципліни «Хімія»
- Плитчук М.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Фізична культура», «Фізичне виховання» «Захист Вітчизни»
- Стефлюк Н.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Друга іноземна мова (за проф. спрямуванням) німецька », «II Іноземна мова готельної та туристичної індустрії(німецька)»
- Яцків Г. Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Іноземна мова (англійська)», «Іноземна мова (англійська) за проф. спрямування», «Іноземна мова (англійська) готельного та туристичного бізнесу».

9. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Туризм»)

- Павлюк С.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат географічних наук, викладач дисциплін «Організація екскурсійного обслуговування», «Рекреаційна географія», «Організація та технологія обслуговування в готелях», , **голова циклової комісії.**
- Блищук Д.В. - спеціаліст I категорії викладач дисциплін «Технологія і організація туристичного обслуговування», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Економіка (Економічна

- теорія)», «Ціноутворення», «Навчальна та виробнича практика»
- Вівчаренко О.А. - спеціаліст вищої категорії, доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, «Правове регулювання в туристичній діяльності»
- Дудка О.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики, викладач дисципліни «Інформаційні системи і технології», «Інформатика»
- Лазарович О.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов, викладач
- Лояк Л.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, викладач дисциплін «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства»
- Максим'юк Н.М. - спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Технологія (Історія розвитку світового туризму та готельного господарства)», «Естетичне оформлення готелів», «Організація анімаційних послуг в туризмі», «Будівлі і устаткування», «Світове готельно-ресторанне господарство», «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства»
- Марковецька О.П. – спеціаліст, викладач дисципліни «Технологія та організація туристичного обслуговування», «Біологія»
- Орлова В.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, доцент кафедри організації туризму та управління соціокультурною діяльністю, доцент. Голова ДЕК.
- Сав'юк Г.П. – спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, викладач дисципліни «Безпека життєдіяльності».

10. Циклова комісія математичної підготовки

- Гой Т.П. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат фізико–математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисциплін «Алгебра», «Геометрія», «Математична логіка та теорія алгоритмів», **голова циклової комісії**

- Василів М.М. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Інформатика», «Бази даних та інформаційні системи», «Розробка WEB-застосувань»
- Гаріджук О.М. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Математика», «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці», «Охорона праці в галузі»
- Казмерчук А.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат фізико–математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, відмінник освіти України, викладач дисципліни «Рівняння математичної фізики», «Основи наукових досліджень»
- Кондур О.С. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат фізико–математичних наук, доцент, викладач дисциплін «Теорія ймовірності та математична статистика», «Моделювання виробничих та економічних процесів»
- Козич О.В. – спеціаліст, викладач дисципліни «Об’єктивно-орієнтоване програмування»
- Лабачук О.В. – спеціаліст, викладач дисциплін «Алгебра», «Геометрія», «Математика», «Основи алгоритмізації та дискретної математики»
- Никорак Я.Я. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Програмне забезпечення обчислюваних систем», «Програмне забезпечення ЕОМ», «Основи Інтернет»
- Поштар В.М. – спеціаліст, викладач дисципліни «Інформаційно–комунікаційні технології», «Архітектура обчислювальних систем»
- Савка І.Я. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико–математичних наук, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Дискретна математика», «Теорія функції комплексної змінної»
- Томашевська А.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, викладач дисципліни «Методи оптимізації»

11. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Прикладна математика»)

- Драган О.Б. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Математичний аналіз», «Офісне програмне забезпечення», «Математика», «Диференціальні рівняння», **голова циклової комісії**
- Бердій М.Я. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Алгоритмічні мови та програмування»

Власій О.О.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики, викладач дисциплін «Основи інформатики та комп'ютерної техніки», «Інженерна та комп'ютерна графіка», «Інформатика»
Воробець Л.М.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології»
Калина Л.І.	– спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Фізика і астрономія», «Чисельні методи», «Математика».
Ковбас Л.П.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика», «Основи метрології і стандартизації»
Мазуренко В.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико–математичних наук, викладач дисципліни «Теорія систем і керування»
Махней О.В.–	спеціаліст вищої категорії, кандидат математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисциплін «Математичне моделювання», «Математичне забезпечення автоматизації прикладних досліджень», «Основи криптології», «Імітаційне моделювання»
Пікуляк М.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, викладач дисциплін «Обчислювальні системи, мережі та комп'ютерні комунікації», «Інформатика»
Солонець М.В.	– спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Комп'ютерна схемотехніка», «Операційні системи та операційне програмування», «Практичний курс з інформатики»
Тринога Л.О.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика», «Моделювання природничих процесів»

Усі педагогічні працівники, які викладають загальноосвітні предмети 100 % мають повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра.

Станом на 1 вересня 2018 року у коледжі працює 167 педагогічних працівників, з них:

- основні працівники – 64;
- сумісники – 103.

Кількість викладачів, які мають:

- вчене звання професора – 2;- 0.011%;
- вчене звання доктора наук – 3;- 0.017%;
- вчене звання доцента – 40;- 23%;
- науковий ступінь кандидата наук – 59; - 35%;

- почесне звання України «Заслужений юрист України» – 1; - 0.005%;

- педагогічне звання «Викладач-методист» – 20;- 11%.

2. ПЕРЕЛІК НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Спеціальність	Ліцензійний обсяг	Термін навчання
5.01010101 (012) «Дошкільна освіта»;	90	4р.
5.01010201 (013)«Початкова освіта»;	120	4р.
5.02020701 (022)«Дизайн»;	50	4р.
5.04030101 (113)«Прикладна математика»;	50	4р.
5.03040101 (081)«Правознавство»(«Право»);	40	4р.
5.14010101 (241)«Готельне обслуговування» («Готельно-ресторанна справа»);	20	3р.5м.
5.14010301 (242)«Туристичне обслуговування» («Туризм»).	25	2р.5м.

3. УМОВИ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ КОЛЕДЖУ)

Коледж створений у формі відокремленого структурного підрозділу університету без права юридичної особи. Матеріальна база, соціальна, інформаційна структура університету повною мірою використовується для потреб коледжу, навчальні площі та матеріально-технічне оснащення в цілому забезпечують проведення теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів.

За функціональним призначенням в університеті використовується 60933,66 м² навчальних приміщень, в тому числі 54777,21 м² - аудиторії, лабораторії, кабінети тощо, 3071,05 м² - комп'ютерні лабораторії, 3085,4 м² - спортивні зали. Наукова бібліотека разом зі спеціалізованими читальними залами займає 3954,7 м².

У виділених для коледжу приміщеннях загальною площею 4440 м² знаходяться лекційні аудиторії, навчально-методичні кабінети, 2 комп'ютерні класи, читальний зал, бібліотека, їдальня, актовий зал. Забезпечено підключення до мережі Інтернет через Центр інформаційних технологій завдяки оптоволоконній системі передачі даних. Виходячи з обсягу ліцензійного прийому за денною та заочною формами навчання, в цілому, кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів коледжу становить 11,3.

Всі навчальні приміщення коледжу відповідають санітарно-технічним нормам та правилам протипожежної безпеки.

Коледж забезпечено навчальними кабінетами, обладнаними відповідно до вимог. З метою забезпечення належного рівня виконання навчального плану циклу загальноосвітніх дисциплін функціонують:

- навчально-методичний кабінет української мови та літератури;
- навчально-методичний кабінет суспільних дисциплін;
- навчально-методичний кабінет математики;
- навчально-методичний кабінет теорії дизайну та історії мистецтва;
- навчально-методичний кабінет анатомії;
- лабораторія інформаційних технологій;
- навчально-методичний кабінет біології;
- навчально-методичний кабінет педагогічної майстерності;
- навчально-методичний кабінет іноземної мови;
- навчально-методичний кабінет географії;
- навчально-методичний кабінет педагогіки і психології;
- навчально-методичний кабінет трудового навчання і образотворчого мистецтва;
- навчально-методичний кабінет математичного моделювання.

З метою якісного проведення навчальних занять із дисциплін циклу загальноосвітньої підготовки задіяно 8 комп'ютерних лабораторій на 185 робочих місць Центру інформаційних технологій університету. Комп'ютери розміщені в аудиторіях відповідно до чинних санітарних норм.

У всіх комп'ютерних класах є доступ до мережі Internet. Комп'ютери об'єднані в локальну мережу. Окрім цього, студенти мають можливість використовувати ресурси безпроводної Wi-Fi мережі університету, підключеної до Internet.

Під час навчального процесу використовуються мультимедійні комплекси.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

У процесі викладання курсів навчальних дисциплін викладацький склад використовує різні методи та форми викладання та навчання (лекції: вступні, тематичні, підсумкові, оглядові лекції, лекції-диспути) практичні, семінарські заняття (у формі діалогу, тренінгів, ділової гри, конференцій, методу конкретних ситуацій (кейсів), групової дискусії, проблемного навчання, проектної технології), консультації (колективні, індивідуальні, групові), а також реалізує різні форми поточного та підсумкового контролю (тестування, виконання практичних завдань, розв'язування географічних, фізичних, математичних та ін. задач, написання рефератів, звітів практики, письмові та усні заліки та екзамени, контрольні, курсові роботи).

Практичне навчання студентів за спеціальностями організоване згідно із Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти від 08.04.1993 р. № 93 та внесеними змінами до нього від 20.12.1994 р. №351, Положенням про проведення практики студентів Івано-Франківського коледжу, навчальними планами, програмами практик і графіком навчального процесу.

Студенти, відповідно до навчальних планів, проходять різні види практик: навчальну, технологічну, виробничу, а також готують протягом навчання курсові роботи. Практика проводиться на туристичних базах області. Під час практики студенти виконують завдання з різних напрямів відповідно до спеціальності, науково-дослідну роботу, проводять дослідження результатів власних курсових робіт.

Міністерство освіти і науки України
 Івано-Франківський національний університет імені Василя Стефаника

Затверджує:
 Ректор

Навчальний план
 Галузь знань: 1401 "Сфера обслуговування"
 Напрямок підготовки: 140101 "Готельно-ресторанна справа"
 Спеціальність: 5.14010101
 "Готельно-обслуговування"
 Форма навчання: денна

Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістрів
 спеціальності
 Кваліфікація: фахівець готельно-ресторанної
 обслуговування
 Термін навчання на базі: базової магістрської
 середньої освіти - 3 роки 5 місяців

Графік навчального процесу

вересень		жовтень		листопад		грудень		січень		лютий		березень		квітень		травень		червень		липень		серпень			
1-7	8-14	15-21	22-28	29-5.10	6-12	13-19	20-26	27-3.11	4-10	11-17	18-24	25-31	1.06-7	8-14	15-21	22-28	29-5.07	6-12	13-19	20-26	27-2.08	3-9	10-16	17-23	24-30

Теоретич. - Ек. сем. - Дир. сем. - Класує - Навчальн. пр. - Тимчасові практик. -

Зведені дані за бюджетом часу

курс	Теорет. навчання		Екзам. сем. в повний		Паробільн. практика		Дир. семінар	Класує	Всього
	Літні	Єсенні	Початок	Термінал	Початок	Термінал			
I	35	1890	3	1			1	12	52
II	30	1620	4		7	1	10	52	
III	30	1620	4		8		10	52	
IV	14	756	3		4	2		23	
Всього:	109	3996	14	1	19	4	32	179	

ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Шифр за ОПП	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ПРАКТИКИ	Розподіл за семестрами				Кількість годин											Розподіл годин на тиждень за курсами і семестрами								
		Екзамени	Зачали	Курс. робит.	Практика	вільний обсяг	Кредити за спец.	Кредити ECTS	всього	з них:						Самостійна робота	I курс		II курс		III курс		IV курс		
										Аудиторні	лекції	лабораторії	практичної, семінарска	курсове	індивідуальна		1	2	3	4	5	6	7	8	
		кількість тижнів у семестрі																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Загальноосвітній цикл																									
1	Українська мова	ОП				140		113		75		38				27	2	2	1	2					
2	Українська література	А				210		165		113		52				45	4	3	1	2					
3	Іноземна мова**		3,4			160		130				130				30	2	2	2	2					
4	Світова література		2			104		70		70						34	2	2							
5	Історія України	І/ІІ				80		70		70						10	2	2							
6	Воспитання історія	А	2			104		70		70						34	2	2							
7	Громадянська освіта																								
	Правознавство* (основи правознавства)																								
	Економіка* (економічна теорія)																								
	Людська і світ					34		17		13		4				17			1						
8	Математика		4			280		217		171		46				63	4	4	3	2					
9	Фізика		2			140		105		71		34				35	3	3							
10	Астрономія					34		18		10		8				16		1							
11	Біологія		2			122		88		72		16				34	2	3							
12	Географія	І/ІІ				52		35		35						17	1	1							
13	Хімія	А	2			70		70		46	10	14							2	2					
14	Екологія* (основи екології)																								
15	Технології* (курс до фаху)															27	1	2							
16	Інформатика**		3			80		53		25	10	18				27	1	2							
17	Мовна культура**		4			160		130		10		120				30	2	2	2	2					
18	Мистецтво		2			70		53		53						17	1	2							
Усього						1840																			

1. Цикл соціально-гуманітарної підготовки

1	Основи філософських наук	3				54	1	1,5	34	34	24				10										
2	Історія України	3				54	1	1,5	34	34	24				10				2						
3	Українська мова (за професійним спрямуванням)		6			54	1	1,5	26	26	20				6								2		
4	Історія української культури		6			54	1	1,5	26	26	20				6								2		
5	Основи економіки	6				54	1	1,5	26	26	20				6								2		
6	Соціологія		3			54	1	1,5	34	34	24				10								2		
7	Основи правознавства		1			54	1	1,5	34	34	24				10				2						
8	Іноземна мова (за професійним спрямуванням, англ.)	6				216	4	6,0	88	88					88								2	2	2
9	Етика в освіті		6			54	1	1,5	26	26	20				6								2		
10	Друга іноземна мова (за професійним спрямуванням, нем.)	5	3			162	3	4,5	94	94					94								2	2	2
11	Фізичне виховання		6			162	3	4,5	86	86					86								2	2	2
Усього		5	7			972	18	27,0	508	508	176				532				464	2	6	4	8	12	2

2. Цикл фундаментальної, природничо-наукової та загально-економічної підготовки

1	Висока математика		6			108	2	3,0	60	60	30				30									2	2
2	Інформатика і комп'ютерна техніка		4			108	2	3,0	60	60	30				30								2	2	
3	Економіка (економічна теорія)		4			54	1	1,5	26	26	20				6								2		
4	Безпека життєдіяльності		4			54	1	1,5	26	26	20				6								2		
5	Екологія (Екологія)		1			54	1	1,5	34	34	24				10								2		
6	Основи охорони праці		5			54	1	1,5	34	34	24				10								2		
7	Інформаційні системи та технології в готельному господарстві		7			108	2	3,0	54	54	24				30								2	2	
8	Бухгалтерський облік		7			54	1	1,5	28	28	20				8								2		
Усього		2	7			594	11	16,5	322	322	192				130				272	2	2	6	4	4	4

3. Цикл професійної та спеціалістської підготовки

1	Організація та технологія обслуговування в готелях	4,6	3,5	6		432	8,0	12,0	240	240	150	60	20	10	192								4	4	4	4
2	Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства		7			108	2,0	3,0	54	54	18	16	20		54									2	2	
3	Будівлі і обладнання готелів		5			54	1,0	1,5	34	34	24				20									2		

4	Гігієна і санітарія в підприємствах готельного типу	7			54	1,0	1,5	28	28	20		8		26						2		
5	Вестигієнічне оформлення готелів		7		54	1,0	1,5	28	28	20		8		26						2		
6	Економіка підприємства	5			54	1,0	1,5	34	34	24		10		20				2				
7	Стандартизація в готелях				54	1,0	1,5	28	28	20		8		26						2		
8	Основи менеджменту	7		7	108	2,0	3,0	64	64	40		14	10	44					2	2		
9	Основи маркетингу		7		108	2,0	3,0	28	28	20		8		80						2		
10	Охорона праці в галузі	7			54	1,0	1,5	28	28	20		8		26						2		
11	Навчальна практика "Вступ до фаху"				4	54	1,0	1,5						54								
12	Технологічна практика				4	162	3,0	4,5						162								
13	Виробнича практика				4,5,6	864	16,0	24,0						864								
Усього					7	5	2	5	2160	40	60	366	366	356	76	114	20	1594	4	8	8	14

4. Цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу (вибіркові дисципліни)

Цикл соціально-гуманітарної підготовки

1	Громадянське право		5		54	1	1,5	34	34	24		10		20					2			
2	Технологія (Історія розвитку сільськогосподарського господарства)		1		54	1	1,5	34	34	24		10		20	2							
					108																	

Цикл фундаментальної, природничо-наукової та загальноосвітньої підготовки

1	Країнознавство		3		72	2	3,0	34	34	24		10		38			2					
2	Цивілізація в готельному господарстві		5		72	1	1,5	34	34	24		10		38					2			
3	Основи медичних знань і валорологія		4		72	1	1,5	26	26	16		10		46				2				
					216																	

Цикл професійної та практичної підготовки

1	Сільське готельне господарство		2		54	1	1,5	36	36	26		10		18			2					
2	Професійний етикет		3		54	1	1,5	34	34	24		10		20				2				
3	Географія туризму		4		54	1	1,5	26	26	16		10		28						2		
4	Туристичні комунікації		5		54	1	1,5	34	34	24		10		20					2			
5	Організація дозвілля в готельному господарстві				54	1	1,5	28	28	20		8		26						2		
6	Іноземна мова готельного бізнесу (англ.)		6		270	5	7,5	114	114			114		156				2	2	2	2	
7	Друга іноземна мова готельного бізнесу (нім.)		7	6	270	5	7,5	114	114			114		156				2	2	2	2	
8	Польська мова		5,7	3	378	7	10,5	210	210			210		168				4	2	2	4	
9	Діловодство в підприємствах готельного типу			3	54	1	1,5	34	34	24		10		20					2			
10	Державна атестація				108	2	3,0							108								
Усього					5	7		1350	25	37,5	630	630	134		496		720	2	8	6	8	10

Всього за навчальним планом

Всього за ООН підготовки молодшого спеціаліста (разом)

Всього разом із загальноосвітньою підготовкою

Гранично допустимі навантаження студента

Всього

(Предметів) дисциплін, що вивчаються

Курсових проектів (робіт)

Експертів

Задатків

23	37	2	5	7200	100	150,0	3582	2188	1874	96	1682	20	3648	36	35	32	32	32	32	30	
23	37	1	5	5400	100	150	2178	2188	976	76	1122	20	3212	6	2	22	22	32	32	30	
				7200	100	150	3582	2188	1874	96	1682	20	3648	36	35	32	32	32	32	30	
23	37	2	5	7200	100	150	3582	2188	1874	96	1682	20	3648	6	2	22	22	32	32	30	
23	37	2	5	7200	100	150	3582	2188	1874	96	1682	20	3648	6	2	22	22	32	32	30	
														18	16	14	14	15	15	14	
						2															1
23	37													2	4	3	4	4	6		
				37										8	6	7	6	6	4		

VI Перелік необхідних лабораторій, кабинетів і майстерень

				Навчальні кабінети:																	
				Навчальні майстерні:																	
Навчальна практика	4	1	10 м ²																		
Виробнича (технологічна) практика	4	3	1.	Гуманітарні і соціально-економічні дисципліни																	
Виробнича практика	4,5,6	16	2.	Основи права і безпеки життєдіяльності																	
				3.	Фізичного виховання																
				4.	Організації та технології обслуговування в готелях																
				5.	Краснознавство та країнознавство																
				6.																	
				Навчальні майстерні:																	
				1.	Інформатика і комп'ютерна техніка																
				2.	Навчальний Державний університет "Львів"																
				3.	Навчальний ЛОС "Перемога"																
				4.	Навчальна туристична фірма																

Державна атестація із загальноосвітньої дисципліни:

- Українська мова
- Історія України
- Географія

VII. Посередині до навчального плану.

Початок занять - 1 вересня

На основі графіку навчального процесу навчальний заклад щорічно розробляє для кожної навчальної групи графік навчального процесу з дотриманням загальної тривалості теоретичного навчання, екзаменаційних сесій, і також строків проведення зимових канкул.

Розподіл годин на семінарські та практичні заняття здійснюють шкільні комісії відповідно до навчального процесу.

Навчальному закладу надається право вносити необхідні зміни в перелік кабінетів, лабораторій з урахуванням профілю підготовки спеціалістів та переліку навчальних дисциплін за вибором.

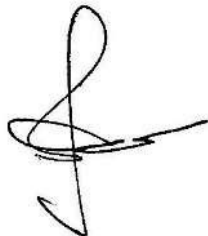
Години самостійного навчання, передбачені навчальним планом, враховуються при складанні робочих навчальних програм, але в педагогічне навантаження не включаться.

При проведенні навчальної практики та практичних занять з навчальних дисциплін "Іноземна мова", "Інформатика", "Інформатика і комп'ютерна техніка", "Інформаційні системи і технології в готельному господарстві" академічна група розподіляється на дві підгрупи.

Практика може проводитись розосереджено на протязі навчального року.

Примітка

Навчальний план спеціальності затверджений Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, яка має право змінювати умови, обсяги та форми підсумкового контролю дисциплін вибіркового циклу (дисципліни самостійного вибору навчального закладу).

ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Шифр за ОПП	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ПРАКТИКИ	Розподіл за семестрами				Кількість годин											Розподіл годин на тиждень за курсами і семестрами								
		Екзамени	Зачіси	Курс. робіт	Практика	вільний обсяг	Кредити за спец.	Кредити ECTS	всього	з них:							Самостійна робота	I курс		II курс		III курс		IV курс	
										Аудиторні	лекції	лабораторії	практичної, семінарска	курсове	індивідуальна	семестри									
																кількість тижнів у семестрі									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Загальноосвітній цикл																									
1	Українська мова	ОПП				140			113		75		38			27	2	2	1	2					
2	Українська література	А				210			165		113		52			45	4	3	1	2					
3	Іноземна мова**		3,4			160			130				130			30	2	2	2	2					
4	Світова література			2		104			70		70					34	2	2							
5	Історія України	І/ОП				80			70		70					10	2	2							
6	Воспитання історія	А		2		104			70		70					34	2	2							
7	Громадянська освіта																								
	Правознавство* (основи правознавства)																								
	Економіка* (економічна теорія)																								
	Людина і світ					34			17		13		4			17			1						
8	Математика		4			280			217		171		46			63	4	4	3	2					
9	Фізика		2			140			105		71		34			35	3	3							
10	Астрономія					34			18		10		8			16		1							
11	Біологія		2			122			88		72		16			34	2	3							
12	Географія	ОПП				52			35		35					17	1	1							
13	Хімія	А		2		70			70		46	10	14					2	2						
14	Екологія* (основи екології)																								
15	Технології* (вступ до фаху)															27	1	2							
16	Інформатика**		3			80			53		25	10	18			27	1	2							
17	Мовна культура**		4			160			130		10		120			30	2	2	2	2					
18	Мистецтво		2			70			53		53					17	1	2							
Усього						1840																			

1. Цикл соціально-гуманітарної підготовки

1	Основи філософських наук	3				54	1	1,5	34	34	24		10			20			2						
2	Історія України	3				54	1	1,5	34	34	24		10			20			2						
3	Українська мова (за професійним спрямуванням)		6			54	1	1,5	26	26	20		6			28							2		
4	Історія української культури		6			54	1	1,5	26	26	20		6			28							2		
5	Основи психології	6				54	1	1,5	26	26	20		6			28							2		
6	Соціологія		3			54	1	1,5	34	34	24		10			20							2		
7	Основи правознавства		1			54	1	1,5	34	34	24		10			20	2								
8	Іноземна мова (за професійним спрямуванням, англ.)	6				216	4	6,0	88	88			88			128							2	2	2
9	Етика в освіті		6			54	1	1,5	26	26	20		6			28							2		
10	Друга іноземна мова (за професійним спрямуванням, нем.)	5	3			162	3	4,5	94	94			94			68			2	2	2				
11	Фізичне виховання		6			162	3	4,5	86	86			86			76			2	2	2				
Усього		5	7			972	18	27,0	508	508	176		532			464	2	6	4	8	12	2			

2. Цикл фундаментальної, природничо-наукової та загально-економічної підготовки

1	Вступна математика		6			108	2	3,0	60	60	30		30			48							2	2	
2	Інформатика і комп'ютерна техніка		4	3		108	2	3,0	60	60	30		30			48			2	2					
3	Економіка (економічна теорія)		4			54	1	1,5	26	26	20		6			28							2		
4	Безпека життєдіяльності		4			54	1	1,5	26	26	20		6			28							2		
5	Екологія (Екологія)		1			54	1	1,5	34	34	24		10			20	2								
6	Основи охорони праці		5			54	1	1,5	34	34	24		10			20							2		
7	Інформаційні системи та технології в готельному господарстві		7			108	2	3,0	54	54	24		30			54							2	2	
8	Бухгалтерський облік		7			54	1	1,5	28	28	20		8			26							2		
Усього		2	7			594	11	16,5	322	322	192		130			272	2	2	6	4	4	4	4	4	4

3. Цикл професійної та спеціалістської підготовки

1	Організація та технологія обслуговування в готелях	4,6	3,5	6		432	8,0	12,0	240	240	150	60	20	10		192			4	4	4	4			
2	Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства		7			108	2,0	3,0	54	54	18	16	20			54							2	2	
3	Будівлі і обладнання готелів		5			54	1,0	1,5	34	34	24		10			20							2		

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІН напряму підготовки (для ОКР «Молодший спеціаліст»)

Галузь знань 1401 «Сфера обслуговування»

Напряму підготовки 140101 «Готельно-ресторанна справа»

Спеціальність 5.14010101(241) Готельне обслуговування
(на базі базової середньої освіти)

І.ЦИКЛ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ

Предмет: Основи філософських знань

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 1 семестр

Анотація: дисципліна передбачає надання знань з філософії, як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії.

Завдання: ознайомлення з кращими зразками філософського знання; формування вмінь самостійно критично мислити під час аналізу суперечливих явищ суспільного життя насамперед у сфері економіки.

Предмет: світ загалом у його найбільш загальних закономірностях з погляду відношення «людина — світ».

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет і система філософії.
2. Філософія Стародавнього світу.
3. Філософія Середніх віків та доби Відродження.
4. Філософія Нового часу та Просвітництва.
5. Німецька класична філософія.
6. Сучасна філософія.
7. Українська філософія.
8. Проблеми онтології.
9. Проблеми гносеології.
10. Проблеми соціальної філософії.

Форма контролю: екзамен

Предмет: історія України

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 1 семестр

Анотація: дисципліна передбачає надання знань про сутність соціально-політичних процесів, що відбувалися в минулому й відбуваються в сучасній Україні, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності.

Завдання: вироблення вмінь аналізувати й оцінювати явища політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, зіставляти історичні процеси з епохами; формування свідомості громадянина й патріота України.

Предмет: історична діяльність і суспільне життя українського народу в соціально-політичній та державотворчій сферах суспільства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Історичні передумови формування української державності.
2. Київська Русь, її суспільно-політичний розвиток.
3. Українські землі у складі іноземних держав. Виникнення українського козацтва (кінець XIV—XVII ст.).
4. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б.Хмельницького (середина XVII ст.).
5. Занепад Української козацької держави. «Велика Руїна» (друга пол. XVII ст.).

6. Гетьманщина у складі Російської імперії. Остаточна ліквідація української державності (кінець XVII—XVIII ст.)
7. Суспільний розвиток українських земель у складі Російської та Австрійської імперій у XIX ст.
8. Україна на початку XX ст. Український національно-визвольний рух і державотворчі процеси у 1917—1921 рр.
9. Україна в складі СРСР (1922—1939 рр.).
10. Україна в роки Другої світової війни (1939—1945 рр.).
11. Суспільний розвиток України у повоєнний період та в умовах “відлиги” (друга пол. 40-х—85 рр.).
12. Суспільно-політичний розвиток України в умовах незалежності.

Форма контролю: екзамен

Предмет: Українська мова (за професійним спрямуванням)

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування системи знань зі специфіки української професійної мови, фахової термінології як основи професійної мови та стилістики службових документів.

Завдання: вивчення теоретичних засад нормативності української літературної мови, вироблення навичок правильного використання різних мовних засобів залежно від сфери й мети спілкування, складання ділових паперів, усного й писемного фахового мовлення, роботи з діловими текстами.

Предмет: лексика, фразеологія, лексикографія, синтаксис.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Українська літературна мова та її стилі.
2. Українська орфографія.
3. Лексичний склад української літературної мови, його застосування в ділових документах.
4. Українська фразеологія ділової мови.
5. Українська морфологія та її застосування у ділових документах.
6. Синтаксичні засоби, їх місце в ділових паперах.
7. Українська пунктуація.

Форма контролю: залік

Предмет: Історія української культури

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Анотація: матеріал навчальної дисципліни «Історія української культури» передбачає вивчення основних періодів розвитку української культури, проблеми етногенезу та культурогенезу українського народу, аналіз історичної специфіки української національної культурної традиції, що постає невід’ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору.

Завдання: курсу полягає у тому, щоб ознайомити студентів з основами сучасних підходів до історії національної культури, особливостями історичного розвитку української культури, виявити її зв’язок з соціальними, політичними, цивілізаційними, побутовими, мистецькими явищами і процесами, навчити студентів вільно оперувати сучасними концептами історичної культурології та широким фактологічним матеріалом.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Філософсько-теоретичні основи історії української культури
2. Історичні умови виникнення та джерела формування української культури
3. Особливості культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства
4. Культурні традиції українського Ренесансу (XIV – I пол. XVII ст.).
5. Особливості української культури II пол. XVII – XVIII ст.
6. Українська культура кін. XVIII – поч. XX ст. Національно-культурне відродження в Україні

7. Особливості української культури ХХ ст.
8. Специфіка української соціокультурної ситуації сьогодення

Форма контролю: залік

Предмет: Основи психології

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 2 семестр

Анотація: навчальна дисципліна «Основи психології» передбачає стимулювання та корекція процесу всебічного (особистісного, соціального, професійного) становлення майбутнього спеціаліста в галузі телекомунікації, допомога кожному студенту усвідомити цілісність і унікальність власної особистості, сприяння значному просуванню на шляху професійного вдосконалення.

Завдання: курсу полягає у формуванні вміння розпізнавати й правильно оцінювати найхарактерніші соціально-психологічні ситуації професійної діяльності; усвідомлення значущості конструювання й реалізації перспективних програм професійного самовдосконалення на основі об'єктивного психологічного самоаналізу, саморозвитку, постійної праці над собою; оволодіння психологічним і педагогічним інструментарієм цілеспрямованого впливу на особистість і групу в системі професійних відносин.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Психологічна наука, її розвиток та сучасний стан.
2. Основні галузі психологічного знання. економічна психологія.
3. Проблема особистості у психології. спрямованість як провідна підструктура особистості.
4. Психологічні засади діяльності та здібностей людини.
5. Психічні процеси, їх функції та розвиток.
6. Темперамент та характер.
7. Основи психології спілкування.
8. Розвиток особистості. “я – концепція”. психологічний захист.
9. Емоційні стани людини та їх корекція.
10. Об'єкт і предмет педагогіки. виховання та його основні методи. самовиховання.

Форма контролю: екзамен

Предмет: Соціологія

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 1 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування системи знань про основні поняття соціології; усвідомлення сутності соціального життя та соціальної структури суспільства; набуття навичок аналізу соціальних явищ і процесів.

Завдання: опанування сутністю і змістом соціологічної науки, набуття навичок соціальної діяльності та поведінки.

Предмет: соціальні відносини і процеси в суспільстві.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Соціологія як наука, її предмет і методи.
2. Суспільство як соціальна система, його соціальна структура.
3. Особистість у системі соціальних зв'язків.
4. Соціологія культури.
5. Соціологія політики.
6. Економічна соціологія.
7. Соціологія праці та управління.
8. Соціологія релігії.
9. Соціологія конфлікту.
10. Соціологія молоді та сім'ї.
11. Організація соціологічних досліджень.

Форма контролю: залік

Предмет: Основи правознавства

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування системи знань з основ теорії держави і права; засвоєння методів правового регулювання економіки; з'ясування засад юридичного забезпечення підприємницької та господарської діяльності.

Завдання: формування правової свідомості та правової культури; з'ясування проблем становлення державності та правової системи України, демократичної держави соціально-правового спрямування; ознайомлення з механізмом захисту прав і свобод людини і громадянина, формування вмінь користування нормативно-правовими актами.

Предмет: правові відносини в суспільстві.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Основи теорії держави і права.
2. Конституційне право України.
3. Адміністративне право.
4. Фінансове право.
5. Банківське право.
6. Цивільне право.
7. Трудове право.
8. Кримінальне право.
9. Судові та правоохоронні органи України.
10. Вирішення господарських спорів.

Форма контролю: залік

Предмет: Іноземна мова (за професійним спрямуванням, англійська)

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр, 2 семестр; 2 рік, 3 семестр, 4 семестр

Мета: формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах.

Завдання: набуття навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування усним монологічним та діалогічним мовленням у межах побутової, суспільно-політичної та фахової тематики; перекладу з іноземної мови на рідну текстів загальноекономічного характеру.

Предмет: лексика, граматики і фонетика іноземної мови.

Зміст дисципліни розкривається в розділах програми:

1. Фонетичні норми іноземної мови.
2. Нормативна граматики іноземної мови.
3. Аудіювання та мовлення.
4. Читання.
5. Лексичний мінімум: 1100 лексичних одиниць.
  - Категорії буття.
  - Географічні, демографічні, економічні та політичні дані країни світу, мова якої вивчається, та України.
  - Лексика професійного спілкування.
  - Лексика ділових контактів.
  - Особливості діалогу професійно орієнтованого характеру.
6. Мовленнєвий етикет спілкування.
7. Елементи усного та письмового перекладу інформації з іноземної мови.
8. Ділове листування.
9. Професійно орієнтовані джерела.
10. Електронні іншомовні джерела.

Форми контролю: залік, екзамен

Предмет: Етика і естетика

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 2 семестр

Анотація: вивчення дисципліни «Етика та естетика» передбачає підготовку фахівців готельного господарства, які володіють високоморальною і естетичною культурою, поєднують принципи і норми моралі, високу духовність та правову цінність у правозахисній сфері.

Завдання: дисципліни «Етики та естетики» є:-дати глибокі систематизовані знання основних положень етичної і естетичної теорії, естетичної культури, природи моральних і естетичних цінностей, принципів і норм загальнолюдської моралі та культури фахової діяльності, поведінки і спілкування;розширити коло вузькопрофесійних інтересів студентів, познайомити їх з цінностями світової культури, сформувані художні смаки, естетичні потреби;сформувані вміння творчого використання морального і естетичного знання в ефективному вирішенні службових задач, в підвищенні професійної майстерності;

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Естетика як наука. Предмет і задачі естетики.
2. Художні епохи та напрямки в мистецтві минулого.
3. Антична естетика
4. Естетика епохи Ренесансу.
5. Художні напрямки в мистецтві. Новітнього періоду.
6. Етика як наука про мораль. Предмет і задачі, принципи, категорії.
7. Етика та етикет. Культура міжособистісного спілкування.

Форма контролю: залік

Предмет: Друга іноземна мова (за професійним спрямуванням, німецька)

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр, 2 семестр; 2 рік, 3 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах.

Завдання: набуття навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування усним монологічним та діалогічним мовленням у межах побутової, суспільно-політичної та фахової тематики; перекладу з іноземної мови на рідну текстів загальноекономічного характеру.

Предмет: лексика, граматики і фонетика іноземної мови.

Зміст дисципліни розкривається в розділах програми:

1. Фонетичні норми іноземної мови.
2. Нормативна граматики іноземної мови.
3. Аудіювання та мовлення.
4. Читання.
5. Лексичний мінімум: 1100 лексичних одиниць.
  - Категорії буття.
  - Географічні, демографічні, економічні та політичні дані країни світу, мова якої вивчається, та України.
  - Лексика професійного спілкування.
  - Лексика ділових контактів.
  - Особливості діалогу професійноорієнтованого характеру.
6. Мовленнєвий етикет спілкування.
7. Елементи усного та письмового перекладу інформації з іноземної мови.
8. Ділове листування.
9. Професійно орієнтовані джерела.
10. Електронні іншомовні джерела.

Форми контролю: залік, екзамен

Предмет: Фізичне виховання

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2, 3 рік, 6 семестр

Анотація: дисципліна формує фізичну культуру особистості, здатної самостійно організувати і вести здоровий спосіб життя.

Завдання: вивчення засад здорового способу життя; виховання потреби у фізичному самовдосконаленні; набуття спортивно-технічних умінь і навичок та формування навичок самоконтролю в процесі фізичного вдосконалення.

Предмет: організація фізичного виховання як компоненти здорового способу життя.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Основи здорового способу життя.
2. Методи оцінювання стану фізичного здоров'я студентів.
3. Теоретично-методичні основи оздоровчого тренування.
4. Підготовчо-відновлювальні форми фізичної активності.
5. Методика підвищення функціональних можливостей і рівня фізичного стану організму.
6. Основи техніки фізичних вправ.

Форма контролю: залік

III. ЦИКЛ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ, ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ЗАГАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Предмет: Вища математика

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 2 семестр

Анотація: дисципліна передбачає засвоєння базових математичних знань.

Завдання: застосування математичних знань у процесі розв'язання економічних задач, побудови економіко-математичних моделей; розвиток аналітичного мислення.

Предмет: загальні математичні закони.

Зміст дисципліни розкривається темах:

1. Елементи теорії матриць та визначників.
2. Загальна теорія систем лінійних рівнянь.
3. Лінії на площині.
4. Криві другого порядку.
5. Границі функції.
6. Неперервність функції.
7. Похідна функції.
8. Диференціал функції однієї змінної.
9. Основні теореми диференціального числення.
10. Диференційованість функції багатьох змінних.
11. Дослідження функції багатьох змінних на екстремум, умовний екстремум.
12. Невизначений інтеграл.
13. Визначений інтеграл.
14. Диференціальні рівняння 1-го порядку.

Форма контролю: залік

Предмет: Інформатика і комп'ютерна техніка

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 3,4 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування знань, вмінь і навичок використання засобів сучасних інформаційних технологій; формування навичок роботи в локальних і глобальних комп'ютерних мережах.

Завдання: вивчення теоретичних основ інформатики; загальних принципів побудови сучасної комп'ютерної техніки; використання системного та прикладного програмного забезпечення в інформаційних системах; набуття практичних навичок застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Предмет: система засобів автоматизації інформаційних процесів.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Теоретичні основи інформації.

2. Структура інформаційної системи.
3. Архітектура персонального комп'ютера.
4. Комп'ютерні мережі та Інтернет.
5. Організація програмного забезпечення комп'ютера.
6. Операційні системи.
7. Сервісне програмне забезпечення.
8. Прикладне програмне забезпечення.
9. Текстові та графічні редактори.
10. Табличні процесори.
11. Системи управління базами даних.
12. Експертні і навчальні системи.

Форма контролю: залік, екзамен

Предмет: Економіка (економічна теорія)

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 2 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Завдання: вивчення загальних засад економічного життя суспільства, закономірностей розвитку економічної системи, механізму дії економічних законів і використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначення принципових рис основних соціально-економічних систем та напрямів їх еволюції.

Предмет: економічні відносини в їх єдності з продуктивними силами, політичними, ідеологічними, національними та іншими інститутами суспільства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука.
2. Виробництво і його основні чинники. Суспільний продукт.
3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні.
4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.
5. Відносини власності в економічному житті суспільства.
6. Товарне виробництво і товарно-грошові відносини.
7. Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки.
8. Змішана економіка та її типи.
9. Суспільний продукт і його форми. Національний дохід.
10. Економічне зростання і його чинники.
11. Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини.
12. Міжнародна економіка та її роль у зростанні добробуту людської спільноти світу.

Форма контролю: залік

Предмет: Безпека життєдіяльності

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 2 семестр.

Анотація: вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання: вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийняттого ризику.

Зміст дисципліни: розкривається в темах:

1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.
2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.
3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.
  - 3.3.1. Пожежна безпека
  - 3.3.2. Радіаційна безпека.
  - 3.3.3. Хімічна безпека.
4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.
5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.
6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.
7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.

Форма контролю: залік

Предмет: Екологія (Основи екології)

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Анотація: дисципліна передбачає надання знань про основні закономірності взаємодії людини, суспільства і природи; формування екологічного мислення та екологічної свідомості людини.

Завдання: вивчення механізму управління процесами природокористування та охорони довкілля, специфіки використання адміністративних, правових, економічних і виховних важелів впливу на природокористувачів.

Предмет: механізми управління процесами природокористування та охорони природи.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет, метод і завдання екології.
2. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на довкілля.
3. Господарський механізм управління природокористуванням.
4. Правове регулювання охорони природного середовища.
5. Економічні методи управління природокористуванням і охороною природного середовища.
6. Організація раціонального природокористування та охорони природного середовища.
7. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони природного середовища

Форма контролю: залік

Предмет: Основи охорони праці

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр

Анотація: вивчення дисципліни передбачає надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Вступ. Загальні питання охорони праці.

2. Правові та організаційні основи охорони праці.
3. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.
4. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці
5. Профілактика травматизму та професійних захворювань.
6. Основи фізіології та гігієни праці. Повітря робочої зони. Освітлення виробничих приміщень. Вібрація. Шум, ультразвук та інфразвук.
7. Електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону.
8. Випромінювання оптичного діапазону. Іонізуюче випромінювання.
9. Санітарно-гігієнічні вимоги до планування і розміщення виробничих і допоміжних приміщень.
10. Основи виробничої безпеки. Загальні вимоги безпеки
11. Електробезпека. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах

Форма контролю: залік

Предмет: Інформаційні системи та технології в готельному господарстві

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4рік, 7 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування у студентів практичної бази знань та підготовка до ефективного використання сучасних інформаційних технологій та новітнього програмного забезпечення відповідно до специфіки трудової діяльності працівників підприємств сфери гостинності.

Завдання: забезпечити розуміння студентами суті та значення сучасних інформаційних технологій в готельному бізнесі; підготувати студентів до використання знань з дисципліни інформаційні системи в готельному господарстві в навчальній і самостійній практичній діяльності; забезпечити практичне засвоєння студентами отриманих знань і набуття навичок та досвіду роботи з інформаційними системами і технологіями в сфері гостинності; відпрацьовувати у студентів адекватне розуміння та бажання використовувати персональні комп'ютери, сучасне програмне забезпечення у майбутній професії

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Поняття інформаційної системи. Співвідношення інформаційної технології та інформаційної системи.
2. Інформаційна система як об'єкт управління.
3. Етапи розвитку і впровадження інформаційної системи.
4. Загальна характеристика готельного бізнесу.
5. Поняття автоматизованої системи управління готелем.
6. Огляд ринку програмного забезпечення управління готелем
7. Системи управління готелями (Hotel Management System). Основні складові модулі.
8. Специфічні особливості вітчизняних систем управління готелями.
9. HMS з Америки.
10. On-line бронювання готельних послуг
11. Глобальні системи бронювання готельних послуг
12. «Парус – Готель» нове покоління систем управління для готелів.
13. OPERA Enterprise Solution - система управління готелем - швидкість, надійність, функціональність простота використання.

Форма контролю: екзамен

Предмет: Бухгалтерський облік

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4рік, 7 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Завдання: вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

Предмет: загальна теорія бухгалтерського обліку.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації.
2. Предмет і метод бухгалтерського обліку.
3. Бухгалтерський баланс.
4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.
5. Первинне спостереження, документація та інвентаризація.
6. План рахунків бухгалтерського обліку.
7. Форми бухгалтерського обліку.
8. Облік господарських процесів.
9. Основи бухгалтерської звітності.

Форма контролю: залік

III. ЦИКЛ ПРАКТИЧНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Предмет: Організація та технологія обслуговування в готелях

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2, 3 рік, 3, 4, 5, 6 семестри

Анотація: дисципліна передбачає оволодіння студентами технології приймання та обслуговування споживачів готельних послуг видами і порядком оформлення документації при прийманні та розміщенні споживачів готельних послуг, основними технологічними процесами виробництва та споживання готельних послуг, нормативною хронологією здійснення технологічних циклів та операцій працівниками поверхової служби приймання та обслуговування готелю.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Етапи розвитку підприємств індустрії гостинності. Сучасний стан та тенденції розвитку готельної індустрії в Україні та за кордоном.
2. Класифікація засобів розміщення. Форми управління готельним підприємством.
3. Структура управління готелем. Основні служби готелю. Фактори, що впливають на зміст і форми обслуговування в готелях.
4. Персонал як складова частина готельного продукту. Поверхова служба готелю.
5. Організація роботи служби приймання та обслуговування в готелі. Технологічні цикли та операції, послідовність їх виконання СПО. Посадові обов'язки працівників СПО. Стандарт роботи працівників СПО.
6. Комплексне туристичне обслуговування. Основні принципи туристичного обслуговування.
7. Управління номерним фондом. Контроль за зайнятістю номерного фонду.
8. Управління якістю послуг готельного підприємства та елементи системи якості. Мотивація персоналу до якісного обслуговування. Культура обслуговування в готелях.

Форми контролю: заліки, екзамен.

Предмет: Організація ресторанного обслуговування

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 1 семестр

Анотація: курс «Організація ресторанного обслуговування» спрямований на наданні студентам комплексу спеціальних знань про особливості обслуговування на підприємствах ресторанного господарства, формуванні системного мислення й комплексу знань у галузі ресторанного обслуговування. Предметом вивчення дисципліни є характеристика типів, класів закладів ресторанного господарства та їх класифікація; послуги, що надають заклади ресторанного господарства; загальні принципи організації повсякденного обслуговування споживачів у ресторані; організація обслуговування споживачів із використання «шведської лінії» або «шведського столу»; організація обслуговування банкетів і прийомів; організація обслуговування іноземних туристів. Програмовий матеріал курсу дає змогу орієнтуватись нових досягненнях техніки у сфері ресторанних послуг.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Форми обслуговування та особливості їх застосування під час презентацій, свят.

2. Кейтерінг.
3. Кваліфікаційні вимоги до персоналу ресторанів.
4. Організація харчування у номерах готелів.
5. Організація дієтичного харчування.
6. Класифікація та оснащення підприємств громадського харчування.
7. Асортимент посуду, приладів, ресторанної білизни.
8. Технологічний процес обслуговування в ресторані.
9. Спеціальні форми обслуговування на підприємствах харчування.
10. Обслуговування учасників конференцій, семінарів, переговорів.
11. Види банкетів, їх класифікація.

Форми контролю: залік

Предмет: Будівлі і обладнання

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр

Анотація: викладання навчальної дисципліни «Будівлі і обладнання готелів» передбачає оволодіння студентами матеріалом про експлуатацію будівель, споруд та обладнання підприємств готельного типу; конструктивні елементи будинків закладів розміщення та їх експлуатація.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Будівлі і обладнання готелів» є теоретична та практична підготовка студентів спеціальності «Готельне обслуговування» з питань:

- характеристики й експлуатації будівель, споруд та обладнання підприємств готельного типу;
- поняття про конструктивні особливості будівель та споруд;
- архітектурно-планувальні рішення житлових поверхів готелів;
- архітектурно-планувальної структури готелів;
- меблювання номеру та обладнання санітарних вузлів;
- конструктивних особливостей будівель і споруд;
- сучасного обладнання та матеріалів закладів розміщення;
- інженерного обладнання будинків закладів розміщення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є останні досягнення в області будівництва готелів, архітектурно-планувальні структури та функціональні схеми готелів, інженерно-технічні і санітарно-технічне обладнання будинків закладів розміщення.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Загальні відомості про будинки готелів
2. Об'ємно просторова композиція та функціональні взаємозв'язки в готелях
3. Архітектурно-планувальна структура готелів
4. Внутрішні оздоблювальні матеріали для архітектурних поверхней
5. Характеристика конструктивних схем і елементів будинків готелів
6. Експлуатація основних конструктивних елементів будинків готелів
7. Характеристика санітарно-технічного та інженерного обладнання готелів
8. Автоматизація управління та контролю систем обладнання готелів.

Форма контролю: залік

Предмет: Гігієна і санітарія в підприємствах готельного типу

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Анотація : метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами теоретичних і практичних знань в галузі санітарії та гігієни, в тому числі про організацію санітарного режиму роботи підприємств готельного типу згідно з вимогами державного санітарного законодавства;

Завданнями дисципліни є ознайомлення студентів з санітарно-гігієнічними вимогами до влаштування підприємств готельного господарств та дій факторів зовнішнього середовища; надання студентам знань з санітарно-гігієнічних вимог до закладів готельного господарств; ознайомлення студентів з санітарно-гігієнічними вимогами до технологічних процесів виробництва; навчання студентів використовувати знання в галузі гігієни для раціональної організації санітарного режиму підприємства, а також дотримання правил особистої гігієни та

профілактикою професійних захворювань; навчити їх самостійно працювати з відповідною санітарною документацією, ознайомити з адміністративною та юридичною відповідальністю за порушення санітарного законодавства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Вступ. Закон України „ Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення ”. Роль та значення державного нагляду в Україні, організація санітарно-оздоровчих заходів в готельних, туристичних комплексах.
2. Поняття „санітарія ” і „гігієна ”. Види гігієни.
3. Санітарно- гігієнічні вимоги до готельних комплексів. Благоустрій території готельних комплексів.
4. Загальна гігієна. Гігієна повітряного середовища, фізичні та хімічні властивості повітря. Домішки повітря і їх санітарне значення.
5. Санітарно-гігієнічні вимоги до водопостачання, каналізації, освітлення та вентиляції. Мікроклімат жилих приміщень готелів.
6. Загальні відомості про інфекційні захворювання. Класифікація інфекційних захворювань.
7. Харчові отруєння і їх профілактика. Бактеріальні і небактеріальні отруєння. Гельмінтози.
8. Санітарно-гігієнічні вимоги до збереження білизни, інвентарю в готельних комплексах.
9. Організація дезинфікаційних заходів в готельних комплексах. Дезинфекція, дезинсекція та дератизація. Методи виконання.
10. Санітарні вимоги при роботі з отрутохімікатами.
11. Перша медична допомога персоналу готельних комплексів проживаючим до приходу лікаря.
12. Особиста гігієна персоналу готельних комплексів.

Форма контролю: екзамен

Предмет: Естетичне оформлення готелів

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Анотація: метою вивчення навчальної дисципліни «Естетичне оформлення готелів» є оволодіння студентами технологією формування та підтримання позитивного іміджу готельного комплексу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Естетичне оформлення готелів» є теоретична та практична підготовка студентів спеціальності „Готельне обслуговування” з питань принципу формування інтер'єру готелів, меблювання та оформлення різних груп приміщень в готелях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є форми та методи естетичного оформлення готелів..

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Історія будівлі готельного типу. Сучасна концепція архітектури споруд готельного господарства
2. Основна характеристика будівель готельних комплексів та їхнього інтер'єру. Історія розвитку інтер'єру. Інтер'єр як художня композиція
3. Декоративне мистецтво в художньому оформленні інтер'єрів готелів.
4. Колір в інтер'єрі готелів та прийоми колірного вирішення.
5. Принципи розташування меблів в інтер'єрі готелів. Декоративні і меблеві тканини.
6. Освітлення в інтер'єрі та його роль в інтер'єрі номерів готелю.
7. Озеленення готельних комплексів.. Рослини в приміщенні готелів

Форма контролю: залік

Предмет: Економіка підприємств

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр

Анотація: надання теоретичних знань і практичних навичок з прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва.

Завдання: вивчення теорії та практики діяльності підприємства, управління ним у конкурентному середовищі; формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу; забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку суб'єкта підприємництва.

Предмет: закономірності функціонування і розвитку підприємства в ринкових умовах.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Підприємство в сучасній системі господарювання.
2. Трудові ресурси.
3. Капітал, виробничі фонди та нематеріальні ресурси.
4. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства.
5. Система планування на підприємстві.
6. Організація виробництва та його обслуговування.
7. Продукція: сутність, різновиди та конкурентоспроможність.
8. Витрати підприємства.
9. Результативність діяльності підприємства.
10. Антикризова діяльність підприємства.

Форма контролю: залік

Предмет: Стандартизація в готелях

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Анотація: дисципліна передбачає: надання теоретичних знань з стандартизації і сертифікації послуг, як інструменту державного регулювання якості обслуговування, цін і тарифів в готелях України та світу.

Завдання: вивчення основних понять, методів проведення, схем (моделей) сертифікації, а також сукупність характеристик, що підтверджуються під час обов'язкової сертифікації готельних послуг; систему нормативних документів, які регламентують показники, визначені Правилами обов'язкової сертифікації за видами послуг, останні редакції яких включено до довідника. Порядок проведення сертифікації готельних послуг в системі УкрСЕПРО.

Предмет дисципліни: категорії і види нормативних документів, основні правила стандартизації і сертифікації в системі УкрСЕПРО.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Основні поняття і визначення стандартизації. Види стандартизації. Значення стандартизації
2. Міжнародні, регіональні, національні організації зі стандартизації. Міждержавні системи стандартів. Стадії розробки міжнародних стандартів.
3. Державна політика у сфері стандартизації. Органи стандартизації в Україні. Державна система стандартизації України. Порядок впровадження і застосування стандартів на підприємстві.
4. Техніко-економічна ефективність стандартизації.
5. Сутність сертифікації. Визначення сертифікації. Історія розвитку сертифікації
6. Державна система сертифікації УкрСЕПРО. Нормативно-правова база системи сертифікації УкрСЕПРО
7. Процедура сертифікації продукції, робіт, послуг
8. Сертифікація готельних послуг
9. Гармонізація критеріїв готельної класифікації. Загальні вимоги до засобів розміщення різних категорій.

Форма контролю: залік

Предмет: Основи менеджменту

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування системи базових знань у сфері менеджменту, усвідомлення концептуальних засад системного управління організаціями.

Завдання: вивчення основних категорій науки управління, функцій управління і процесів прийняття управлінських рішень, методів використання базових інструментів управління організаціями.

Предмет: система управління організацією.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Поняття і сутність менеджменту.
2. Організація як об'єкт управління.
3. Прийняття управлінських рішень.
4. Планування в організації.
5. Організація як функція управління.
6. Мотивація.
7. Управлінський контроль.
8. Лідерство.
9. Управління конфліктами та стресами.
10. Ефективність управління.

Форма контролю: екзамен

Предмет: Основи маркетингу

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Анотація: дисципліна передбачає формування системи знань щодо базових категорій маркетингу, його принципів і методів, головних інструментів і технології вивчення ринку та організації маркетингової діяльності.

Завдання: вивчення основних понять, систем і алгоритмів маркетингу; набуття практичних навичок розв'язання конкретних маркетингових завдань; формування вмінь творчого пошуку резервів удосконалення маркетингової діяльності підприємства.

Предмет: процеси й методи вивчення та задоволення потреб споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Сутність маркетингу і його сучасна концепція.
2. Класифікація маркетингу та його основні категорії.
3. Маркетингові дослідження.
4. Сегментація та позиціонування на ринку.
5. Маркетингова товарна політика.
6. Маркетингова цінова політика.
7. Маркетингова політика розподілу.
8. Маркетингова політика комунікацій.
9. Організація і контроль маркетингової діяльності підприємства.

Форма контролю: залік

Предмет: Основи охорони в галузі

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Анотація: метою вивчення дисципліни є набуття знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Вступ. Загальні питання охорони праці.
2. Правові та організаційні основи охорони праці.
3. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.
4. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці
5. Профілактика травматизму та професійних захворювань.
6. Основи фізіології та гігієни праці. Повітря робочої зони. Освітлення виробничих приміщень. Вібрація. Шум, ультразвук та інфразвук.
7. Електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону.
8. Випромінювання оптичного діапазону. Іонізуюче випромінювання.
9. Санітарно-гігієнічні вимоги до планування і розміщення виробничих і допоміжних приміщень.
10. Основи виробничої безпеки. Загальні вимоги безпеки
11. Електробезпека. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах

Форма контролю: екзамен

ІV.ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН САМОСТІЙНОГО ВИБОРУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ(ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ)

ІV.І.ЦИКЛ СОЦІАЛЬНО_ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ

Предмет: Трудове право

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр

Анотація: викладання навчальної дисципліни «Трудове право» полягає у формуванні системи знань про поняття, предмет та методи Трудового кодексу України, огляд джерел та її основних інститутів, набуття студентами ґрунтових знань у сфері трудових правовідносин в Україні. Студенти-правники повинні отримати знання у сфері трудових правовідносин України, стосовно суб'єктного складу даних відносин, порядку реалізації громадян права на працю, захисту своїх прав, що забезпечить належну фахову підготовку спеціаліста-правознавця.

Завдання: після вивчення дисципліни майбутній фахівець повинен знати:

- коло суспільних відносин, що регулюються трудовим правом;
- суб'єктів цих відносин; нормативно-правову базу забезпечення таких відносин;
- підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин, їх форму та зміст;
- порядок укладання, зміст, підстави зміни та припинення трудового договору.
- вміти:
- застосовувати теоретичні знання та нормативно-правову базу з цивільного права для врегулювання трудових правовідносин;
- аналізувати закономірності та тенденції розвитку трудового права;
- здійснювати організаційно-правове забезпечення діяльності господарюючих суб'єктів;
- професійно захищати законні права та інтереси різних суб'єктів трудових правовідносин.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет, метод та система трудового права.
2. Система трудового законодавства.
3. Права, обов'язки та функції профспілок у трудових правовідносинах.
4. Правове регулювання відносин у сфері зайнятості.
5. Трудовий договір як підстава виникнення трудових правовідносин.
6. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку.
7. Особливості розгляду та вирішення індивідуальних трудових спорів.
8. Державний нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю.

Форма контролю: залік.

Предмет: Технологія(Історія розвитку світового готельного господарства)

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Анотація: основна мета дисципліни «Технологія(Історія розвитку світового готельного господарства)» полягає в формуванні у майбутніх фахівців необхідного рівня знань у сфері

готельної справи з метою використання отриманих знань, навичок та вмій у подальшій практичній та професійній діяльності.

Завдання: ознайомитись з історією розвитку готельного господарства у світі; вивчити основні терміни та поняття у сфері готельного господарства; сформувати знання про основні типи підприємств готельної індустрії; з'ясувати роль менеджменту та маркетингу при організації готельної справи та наданню готельних послуг; розкрити роль інтер'єру та екстер'єру, архітектурної організації будівель готелю; вивчити особливості роботи основних служб готелю; розкрити значущість та ефективність інформаційних технологій, організації харчування тощо.

Предметом вивчення: є історичні періоди становлення підприємств готельного господарства та організації надання готельних послуг у світі.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Історія становлення та розвитку готельного господарства в стародавній період.
2. Чинники розвитку туризму та готельного господарства в Середні віки..
3. Класифікація підприємств готельного господарства у світі: особливості національних систем.
4. Сучасний стан готельного господарства в світі..
5. Готельне господарство доби Київської Русі та середніх віків.
6. Готельне господарство в Західній Україні та Російській імперії в 19 столітті.
7. Розвиток готельного господарства в СРСР.
8. Сучасне готельне господарство України.

Форма контролю: залік.

ІV.ІІ. ЦИКЛ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ, ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Предмет: Країнознавство

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр

Анотація: Навчальна дисципліна «Країнознавство» передбачає вивчення інфраструктури регіонів сучасного світу та формування системи комплексних знань про країни світу. Цей курс надає студентам можливість отримати знання інфраструктури регіонів сучасного світу та оволодіти системою комплексних знань про країни світу, що є об'єктом туристичного бізнесу: країна – основний об'єкт досліджень суспільних наук; феномен країни як складного географічного, історичного, соціально-політичного, суспільно-економічного та культурно-етнографічного організму; країна, держава, суспільство – спорідненість і відмінність понять, актуальність вивчення країн в сучасних політичних та економічних умовах, принципи знань про країну (державу), розмаїтість підходів до країнознавства; описове та інформаційно-довідкове країнознавство; сутність країнознавства як науки; основні проблеми країнознавства; країнознавство та міжнародні відносини.

Завдання курсу: сформувати у студентів ґрунтовні та систематичні знання щодо політичної організації та форм державного управління в країнах сучасного світу. Ознайомити студентів з природно-ресурсним та виробничим потенціалом, історично- традиційною та набутою спеціалізацією виробництва різних держав. Узагальнити та розвинути знання з географії, історії, літератури різних країн. Сформувати систему знань щодо особливостей розвитку культури та традицій різних держав.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Поняття геополітики.
2. «Органічна школа» Фрідріха Ратцеля. Еволюціонізм.
3. Доктрина природних кордонів. Доктрина свободи народів (самовизначення).
4. Доктрина євразійства. Доктрина Об'єднаної Європи.
5. Відродження релігій у сучасному світі. Релігійне розмежування в контексті геополітики.
6. Регіоналізація як концепція дезінтеграції національних держав.
7. Принципи просторового зростання держав, тенденція до географічної експансії. «Держава як живий організм» – основна теза Р. Челлена.

Форма контролю: екзамен

Предмет: Ціноутворення в готельному господарстві

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр.

Анотація: вивчення матеріалу має сформування систему знань у студентів з основ ціноутворення; вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду організації економічної діяльності та її фінансового забезпечення; оволодіння методами оцінювання витрат, визначення собівартості, калькулювання, розрахунку та обґрунтування тарифів, бюджетування, здобуття практичних навиків, які необхідні майбутнім фахівцям з готельного обслуговування.

Завдання:

- опрацювання нормативно-правової бази в галузі ціноутворення
- застосування методів оптимізації структури витрат.
- визначення кращих варіантів формування прибутку в моделях ціноутворення.
- набуття навичок аналізу конкурентного середовища та формування цінової політики.
- знати нормативно-правові умови ціноутворення.
- основи та специфіку ринкового ціноутворення.
- механізм державного регулювання цін;

порядок та особливості ціноутворення за видами економічної діяльності у сфері обслуговування

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Економічний зміст, роль і функції ціни
2. Цінова політика в умовах конкуренції.
3. Особливості ціноутворення за видами економічної діяльності у сфері обслуговування.
4. Проектування вартості готельного обслуговування.
5. Ціноутворення на додаткові послуги готелю.
6. Сучасна практика соціального страхування на оздоровчі цілі: вартісно-розподільчі відносини та ціноутворення на путівки.
7. Повноваження органів місцевої виконавчої влади в галузі ціноутворення.
8. Світовий досвід державного регулювання цін в умовах інфляції та кризових в економіці.

Форма контролю: залік

Предмет: Основи медичних знань і валеологія

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 2 рік, 4 семестр

Мета: формування у студентів холістичного уявлення про здоров'я людини, вивчення складових здорового способу життя, а також шляхів і методів формування здорового способу життя, надання першої медичної допомоги.

Завданням: навчального курсу є: формування здорового способу життя; навчити студентів орієнтуватися в критеріях здоров'я людини; діагностувати особливості порушення способу життя людини; освоїти шляхи профілактики розладів здоров'я людини; надавати першу медичну допомогу.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Вступ. Поняття про валеологію та основи медичних знань.
2. Проблеми здорового способу життя в сучасному суспільстві.
3. Оздоровлення, механізми управління здоров'ям.
4. Рани. Переломи кісток. Травми. Закриті ушкодження.
5. Допомога у разі хімічних чи фізичних ушкоджень. Дія іонізуючого випромінювання.
6. Перша допомога в разі отруєння.
7. Інфекційні захворювання. Основи медичної деонтології.
8. Валеологічні аспекти психічного здоров'я.

Форми контролю: залік

ІV.ІІІ. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Предмет: Світове готельне господарство

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 2 семестр

Анотація: основна мета дисципліни «Світове готельне господарство» полягає в формуванні у майбутніх фахівців необхідного рівня знань у сфері готельної справи з метою використання отриманих знань, навичок та вмінь у подальшій практичній та професійній діяльності.

Завдання: ознайомитись з історією розвитку готельного господарства у світі; вивчити основні терміни та поняття у сфері готельного господарства; сформувати знання про основні типи підприємств готельної індустрії; з'ясувати роль менеджменту та маркетингу при організації готельної справи та наданню готельних послуг; розкрити роль інтер'єру та екстер'єру, архітектурної організації будівель готелю; вивчити особливості роботи основних служб готелю; розкрити значущість та ефективність інформаційних технологій, організації харчування тощо.

Предметом вивчення: є типи підприємств готельного господарства та організація надання готельних послуг у світі.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Історія становлення та розвитку світового готельного господарства.
2. Підприємства готельного господарства у світовому готельному бізнесі: форми управління та класифікація за основними ознаками.
3. Класифікація підприємств готельного господарства у світі: особливості національних систем.
4. Нормативно-правові основи регулювання якості послуг у діяльності готельних підприємств у світі та в Україні.
5. Основи менеджменту в готельній індустрії.
6. Організація і технологія обслуговування в готелях.
7. Архітектурно-планувальна організація готельних споруд.
8. Сучасні принципи оформлення екстер'єру та інтер'єру готелів.

Форма контролю: залік.

Предмет: Професійний етикет

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 2 рік, 1 семестр

Анотація: вивчення дисципліни «Професійний етикет» передбачає формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок основними положеннями загально-громадського етикету, правилами ділового етикету та національними особливостями ділового спілкування в різних країнах.

Завдання: навчальної дисципліни «Професійний етикет» навчити студентів формувати імідж ділової людини, правилам поведінки за столом, на протокольних заходах, складати чоловічий та жіночий ділові костюми, гідно вести себе в будь-яких життєвих обставинах, а особливо, під час виконання професійних обов'язків.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Основи етикету.
2. Діловий імідж: принцип побудови, основні форми його прояву.
3. Особливості та норми службового етикету.
4. Особливості та норми службового етикету.
5. Комунікативна компетентність спеціаліста.
6. Етикет телефонного спілкування.
7. Національні особливості етикету різних країн.
8. Фізичний стан ділової людини, як форма вираження ділового іміджу.

Форма контролю: екзамен

Предмет: Географія туризму

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 2 рік, 1, 2 семестри

Анотація: навчальною метою дисципліни «Географія туризму» є формування у студентів знань про специфіку розвитку туризму в різних макрорегіонах світу, їх туристичний потенціал, особливості і географію видів туризму, аналіз світового досвіду розвитку туристичної індустрії.

Завдання курсу:

- розкрити понятійно-термінологічний апарат географії туризму;
- оцінити туристичні ресурси світу;
- ознайомити з географією різних видів туризму в світі;
- розкрити просторові особливості організації туристичної діяльності в окремих макрорегіонах світу.

Предметом вивчення є туристичне господарство макрорегіонів світу.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Туризм як суспільне явище.
2. Географія туристичних ресурсів світу.
3. Географія видів туризму.
4. Географія основних міжнародних туристичних потоків.
6. Туристичне районування світу за WTO.
7. Характеристика туристичних макрорегіонів світу (Європейський, Американський, Африканський, Тихоокеанський, Південна Азія, Близький Схід).
8. Туризм в Антарктиді.
9. Міжнародні туристичні організації, їх діяльність.

Форми контролю: залік, екзамен

Предмет: Туристичні комплекси

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр.

Анотація: метою викладання навчальної дисципліни «Туристичні комплекси» є оволодіння студентами матеріалом про видове різноманіття та експлуатацію туристичних об'єктів, або таких що відносяться до туристичної інфраструктури.

Завдання: дисципліни «Туристичні комплекси» полягає в теоретичній та практичній підготовка студентів спеціальності «Готельне обслуговування» з питань:

- характеристики й експлуатації будівель, споруд туристичного призначення;
- архітектурно-планувальні рішення житлових поверхів туристичних комплексів;
- меблювання номеру та обладнання санітарних вузлів в туристичних комплексах;
- інженерного обладнання будинків закладів розміщення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є останні досягнення в області будівництва туристичних комплексів, архітектурно-планувальні структури та функціональні схеми, інженерно-технічні і санітарно-технічне обладнання закладів розміщення.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Загальні відомості про туристичні комплекси.
2. Об'ємно просторова композиція туристичних комплексів.
3. Архітектурно-планувальна структура туристичних комплексів.
4. Внутрішні оздоблювальні матеріали для архітектурних поверхней.
5. Характеристика конструктивних схем і елементів будинків туристичних комплексів.
6. Експлуатація основних конструктивних елементів туристичних комплексів.
7. Характеристика санітарно-технічного та інженерного обладнання туристичних комплексів.
8. Автоматизація управління та контролю систем туристичних комплексів..

Форма контролю: залік

Предмет: Організація дозвілля в готельному господарстві.

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр.

Анотація: курс «Організація дозвілля в готельному господарстві» як дисципліна передбачає вивчення комплексу питань, що розкривають зміст і особливості анімаційних послуг в туризмі, сучасне уявлення про функції закладів дозвілля, основні інститути анімаційних послуг, дозвіллева робота з різними категоріями населення. Актуальним є вивчення анімаційної сфери в зарубіжних країнах та дослідження своєрідності культурної ситуації в Україні.

Завдання: формування вмінь: знати загальні поняття, мету, завдання анімації в туризмі; передумови виникнення туристської анімації; основні види анімаційних послуг; складові елементи анімаційних програм; технологію створення анімаційних програм; загальні вимоги до підготовки туристських аніматорів; роль анімації в туристській діяльності, уміти: скласти перспективні анімаційні програми з метою подальшої апробації їх на ринку і виявлення рівня відповідності запитів туристів; проектувати туристську послугу, використовуючи її вербальну модель і інформацію щодо вимог діючих стандартів на вид послуги, яку проектують; розробляти проекти нових турів, пропонуючи ефективні форми надання рекреаційних, анімаційних послуг, враховуючи потенційний попит споживачів; розробляти різні види спеціалізованого відпочинку і розваг з урахуванням рекреаційних потреб індивіда на підставі знань туристських і рекреаційних ресурсів регіону надання послуги.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Соціально-економічні та соціально-психологічні особливості формування та підвищення попиту на послуги анімації.

2. Зародження та розвиток анімаційних форм дозвілля.

3. Специфіка анімації, як окремих видів туризму.

4. Основні види анімаційних послуг в готелі.

5. Технологія створення анімаційних програм.

6. Особисті якості аніматора.

7. Бізнес-анімація.

8. Анімація відпочинку туристів в готельних та туристичних комплексах.

Форми контролю: залік

Предмет: Іноземна мова готельного бізнесу(англійська)

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 2, 3, 4 роки, 3,4,5,6,7 семестри

Анотація: дисципліна передбачає формування необхідної комунікативної спроможності у сферах побутового та професійного спілкування в усній та письмовій формах в галузі туризму.

Завдання курсу: набуття навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування усним монологічним та діалогічним мовленням у межах побутової, суспільно-політичної та фахової тематики; перекладу з іноземної мови на рідну текстів загальноекономічного характеру; збагачення базового загального лексикону та вивчення історичного лексикону; формування вмінь розпізнавати та диференціювати складні граматичні явища і моделі за формальними ознаками.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Фонетичні норми іноземної мови.

2. Норм ативна граматики іноземної мови.

3. Аудіювання та мовлення.

4. Читання.

5. Лексичний мінімум: 1100 лексичних одиниць.

- Категорії буття.

- Географічні, демографічні, економічні та політичні дані країни світу, мова якої вивчається, та України.

- Лексика професійного спілкування.

- Лексика ділових контактів.

- Особливості діалогу професійно орієнтованого характеру.

6. Мовленнєвий етикет спілкування.

7. Елементи усного та письмового перекладу інформації з іноземної мови.

8. Ділове листування.

Форми контролю: заліки, екзамен

Предмет: Друга іноземна мова готельного бізнесу (німецька)

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 2,3,4 роки, 3,4,5,6,7 семестри

Анотація: дисципліна передбачає розвиток мовної та мовленнєвої компетенції, який ґрунтується на принципі єдності тематичного та інтеркультурного аспектів в туризмі.

Завдання курсу: забезпечення вільним володінням студентами мовою, у першу чергу, в ситуаціях професійного спілкування; навчання та вдосконалення різних видів мовленнєвої діяльності, аудіювання, говоріння, діалогічного мовлення, читання, письма та перекладу; переклад з іноземної мови на рідну текстів загальноекономічного характеру; вміння вести дискусію на запропоновану тематику, передбачену програмою; читання літератури з елементами спеціалізації зі словником.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Фонетичні норми іноземної мови.
2. Нормативна граматики іноземної мови.
3. Аудіювання та мовлення.
4. Читання.
5. Лексичний мінімум: 1100 лексичних одиниць.
  - Категорії буття.
  - Географічні, демографічні, економічні та політичні дані країни світу, мова якої вивчається, та України.
  - Лексика професійного спілкування.
  - Лексика ділових контактів.
  - Особливості діалогу професійно-орієнтованого характеру.
6. Мовленнєвий етикет спілкування.
7. Елементи усного та письмового перекладу інформації з іноземної мови.
8. Ділове листування.

Форми контролю: заліки, екзамен

Предмет: Польська мова

Статус: вибіркова

Рік, семестр: 2,3,4 роки, 3,4,5,6,7 семестр

Анотація: дисципліна передбачає розвиток мовної компетенції студентів до рівня усвідомленого використання польської мови на між людському та освітньому рівнях.

Завдання курсу: оволодіння мовою на рівні спілкування, засвоєння студентами основних мовних навичок (читання, письмо, усне мовлення, основи граматики та опанування спілкування на основі базових побутових тем); розвиток розуміння польської культури та бажання дослідження різних аспектів суспільного та культурного життя, використовуючи мову як засіб; переклад з іноземної на рідну текстів загальноекономічного характеру; формування вмінь розпізнавати та диференціювати складні граматичні явища і моделі за формальними ознаками; читання літератури з елементами спеціалізації зі словником.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Фонетичні норми іноземної мови.
2. Нормативна граматики іноземної мови.
3. Аудіювання та мовлення.
4. Читання.
5. Лексичний мінімум: 1100 лексичних одиниць.
  - Категорії буття.
  - Географічні, демографічні, економічні та політичні дані країни світу, мова якої вивчається, та України.
  - Лексика професійного спілкування.
  - Лексика ділових контактів.
  - Особливості діалогу професійно-орієнтованого характеру.
9. Мовленнєвий етикет спілкування.
10. Елементи усного та письмового перекладу інформації з іноземної мови.
11. Ділове листування.

Форми контролю: заліки, екзамен

Предмет : Діловодство в підприємствах готельного типу

Статус : вибіркова

Рік, семестр : 2 рік, 1 семестр

Анотація : курс «Діловодство в підприємствах готельного типу» має на меті навчити студентів виражати думку у грамотній словесній формі, говорити суттєво і ефективно впливати на свідомість людей; допоможе оволодіти тонкощами українського правопису; зорієнтує, як правильно вживати терміни діловодства, синонімічні засоби, усталені конструкції та складати ділові папери різних видів.

Даний курс охоплює загальний спектр теоретичних знань і практичних навичок, які мають здобути студенти у процесі навчання та успішно застосувати у професійній діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах :

1. Єдиний порядок ведення діловодства.
2. Документ. Реквізит. Загальні вимоги до складання документів.
3. Адміністративне діловодство в готелях.
4. Документація організаційно-розпорядчої діяльності.
5. Документація зовнішньо-економічної діяльності.
6. Робота з документами особового складу готелів.
7. Документообіг.
8. Організація, приймання, обробка, контроль і реєстрація вхідної і вихідної документації в готелях.
9. Спеціалізована документація.
10. Без документаційне діловодство.

Форма контролю: залік.

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІЗ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ЧИТАЮТЬСЯ НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Акт – документ, складений однією або кількома особами, що підтверджує будь-які установлені факти або події.

Аналіз клієнтів (ціннісний) - аналіз, що проводиться для встановлення тих благ, вигод, які цінують клієнти, а також для визначення порівняльної оцінки клієнтами різних пропозицій конкурентів.

Апгрейд – зміна бронювання з метою надання гостеві номера поліпшеної комфортності без підвищення тарифу.

Археологічні об'єкти — городища, кургани, залишки стародавніх поселень, стоянок, укріплень, військових таборів, виробництв, іригаційних споруд, шляхів; могильники, культові місця та споруди, мегаліти, наскальні зображення, ділянки історичного культурного шару, поля давніх битв, рештки життєдіяльності людини, що містяться під водою.

Баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображує на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Бальна оцінка туристичних ресурсів - тип якісної методики дослідження туристичних ресурсів, за яким відбувається порівняльна характеристика їх привабливості на певній території.

Бізнес – справа, заняття, що приносить дохід, підприємницька чи комерційна діяльність.

Бізнес-план підприємства — структурований план основних аспектів діяльності розвитку підприємства, розроблюваний на основі стратегії підприємства.

Біосферні заповідники – природоохоронні, науково-дослідні установи міжнародного значення, що створюються з метою збереження в природному стані найбільш типових природних комплексів біосфери, здійснення фонових екологічних моніторингу, вивчення навколишнього природного середовища, його змін під дією антропогенних факторів.

Бронювання - створення запису про продаж готельного номера певного типу у певному інтервалі дат з певною кількістю проживаючих у номері людей за певним тарифним планом.

Бунгало - невеликий туристичний готель, найчастіше на одну сім'ю, переважно в тропічних зонах відпочинку. Поширене в молодіжних турцентрах. За класом зручностей бувають дуже різні: від простих хатин для мисливців до комфортабельних будинків з дуже великою орендною платою.

Бухгалтерські рахунки – це спосіб узагальнення за економічно однорідними групами і поточного обліку активів, капіталу, зобов'язань, витрат та доходів підприємства.

Ваучер (туристичний або маршрутний) – документ на підставі якого надається обслуговування.

ВВП (GDP). Базовим статистичним показником в СНР є валовий внутрішній продукт (ВВП), який вимірює реальне виробництво кінцевих товарів і послуг (GDP - gross domestic product).

ВВП у ринкових цінах визначається з трьох позицій: з боку реального виробництва, з боку кінцевого використання ВВП, з боку доходів.

Визначення вартості туру є основою проведення певної цінової політики на ринку туристичних послуг.

Визначні місця - топографічно визначені зони або ландшафти, природні, природно-антропогенні витвори, що донесли до нашого часу цінність з антропологічного, археологічного, естетичного, етнографічного, історичного, мистецького, наукового чи художнього погляду.

Виставки – заходи, пов'язані з демонстрацією продукції та послуг, просуванням їх на внутрішній та зовнішній ринок і вивченням з цією метою кон'юнктури ринку.

Відвідувач (візитер) - людина, яка приїхала до іншої країни і має будь-яку мету, крім заробітку від своєї професійної діяльності.

Віддалена підтримка – вид послуги, яка надається в рамках договору на підтримку, що включає в себе надання фахівцями консультацій за телефоном «гарячої» лінії або безпосередній контроль і виправлення помилок користувачів на їхнє прохання за допомогою модемного з'єднання і/або інтернет з'єднання.

Відділ маркетингу (маркетингова служба) - структурний підрозділ організації, що здійснює маркетингову діяльність.

Відкритий квиток – мається на увазі відкрита дата в'їзду. Пасажир може забронювати квиток на пізніший час (день)

Відпочинок (дозвілля) - реалізація людиною потреб у відновленні та розвитку себе як біологічного виду, як соціального організму або необхідності "вбити" вільний час.

Вільний час - час протягом доби, якогось іншого періоду або життя людини, який не пов'язаний із виконанням нею професійних обов'язків і задоволенням фізіологічних потреб.

Віза - спеціальний дозвіл відповідних органів іноземного уряду на в'їзд, виїзд, проживання або проїзд через територію цієї держави.

Вільний час – частина позаробочого часу який використовується для фізичного, інтелектуального розвитку й відпочинку. Наявність вільного часу є необхідною умовою здійснення рекреаційної діяльності. Вільний час це динамічна категорія, що носить риси певної епохи, соціальної групи і змінюється як по обсягу, так і по змісту.

Внутрішнє довкілля складають цілі, завдання, технологія та структура організації.

Виставкові центри – підприємства, основна діяльність яких пов'язана з організацією та проведенням виставок, з наданням послуг у сфері організації та проведення виставок (ярмарків). Виставкові центри повинні мати штат кваліфікованих працівників, відповідну матеріально-технічну базу (спеціальні виставкові площі та обладнання) та можуть надавати ці площі та обладнання для проведення виставок та ярмарків.

Внутрішній туризм - туризм всередині країни. Особливістю внутрішнього туризму є тимчасовий виїзд громадян конкретної країни з постійного місця проживання для відпочинку, задоволення пізнавальних інтересів, занять спортом та інших туристичних цілей. Здійснюється тільки в межах національних кордонів цієї країни. Використовується для визначення туризму резидентів в межах власної країни. У міжнародних розрахунках і статистиці внутрішній туризм може відноситися до визначення діяльності і витрати на туризм і нерезидентів в даній країні. Внутрішній туризм не є окремою сферою, а пов'язаний з усіма іншими секторами національного життя.

Внутрішній турист - відвідувач - резидент, який здійснює поїздку в межах своєї країни, але за межі свого звичайного середовища (особа, яка подорожує в межах України і постійно проживає в Україні).

Географія релігій - розділ соціальної географії, що вивчає розміщення різних релігій і релігійних сект залежно від соціально-географічних, етнічних і політичних чинників.

Готельний ланцюг —одна з ланцюгових, франшизних або інших готельних систем, члени якої користуються особливими привілеями, особливо в національній системі бронювання.

Гід - екскурсовод (гід - провідник, гід - перекладач) - особа, компетенція якої підтверджена спеціальним сертифікатом, яка володіє спеціальною інформацією про місцевості перебування

та об'єкти показу і надає екскурсійно - інформаційні та організаційні послуги й кваліфіковану допомогу учасникам тура в рамках договору про надання туристичних послуг.

Гід – фахівець з проведення екскурсій з туристами, що має на це ліцензію.

Головне призначення навчального краєзнавства - обов'язкове використання у викладанні здобутих краєзнавчих знань.

Дендрологічні парки – науково-дослідні природоохоронні установи, які створюються з метою збереження і вивчення у спеціально створених умовах різноманітних видів дерев і чагарників та їх композицій для найбільш ефективного наукового, культурного, рекреаційного та іншого використання.

День від'їзду - дата виїзду туриста із засобу розміщення.

День заїзду - дата прибуття туриста на засіб розміщення.

Державне краєзнавство - це комплексні наукові краєзнавчі дослідження територій країни державними науковими установами (музеями, науково-дослідними закладами, державними органами влади тощо).

Дитячими оздоровчими закладами вважають заклади, які створені з метою реалізації права кожної дитини на повноцінний відпочинок і оздоровлення, зміцнення здоров'я дітей шкільного віку. Найбільш масовими є дитячі оздоровчі заклади з денним перебуванням, які здебільшого створюються на літній період на базі загальноосвітніх навчальних закладів. Крім того, влітку працюють оздоровчі заклади: санаторного типу, заміські, праці та відпочинку, відпочинку для старшокласників і учнівської молоді та профільні.

Державно-правове регулювання здійснюється органами законодавчої, виконавчої і судової влади, центральним елементом якої є Кабінет Міністрів, а безпосереднім органом із питань нагляду за страховою діяльністю - Міністерство фінансів України.

Діловий етикет – норми, які регулюють стиль роботи, манеру поведінки, спілкування при вирішенні ділових проблем.

Діловий лист – документ, який використовується для зв'язку, передавання інформації на відстані між кореспондентами (юридичними або фізичними особами).

Діловий прийом – зібрання запрошених гостей на честь завершення переговорів, підписання контракту, запрошених гостей, ювілею і презентації фірми та ін.

Діловий протокол – регламентований порядок зустрічей і проведів делегацій, проведення бесід, переговорів і прийомів, ведення ділового листування, підписання договорів, угод та ін.

Діловодство – сукупність операцій щодо створення, приймання, реєстрації, візування, підписання, затвердження, розмноження, передавання, відправлення, контролю, зберігання і знищення службової кореспонденції.

Договір — домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Договір франшизи – договір про передачу прав і привілеїв виробника туристичних послуг на їхню реалізацію (збут). Передбачає використання торгівельної марки франшизодавача як гарантії якості послуг.

Домова кухня – це заклад ресторанного господарства, призначений для виготовлення кулінарної продукції та продажу її домашнім господарствам. Цей заклад приймає від споживачів замовлення на кулінарну продукцію, булочні та борошняні кондитерські вироби, організовує консультації з питань готування їжі, може організовувати споживання їжі на місці.

Дохід — це виручка від реалізації продукції, робіт, послуг без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів та податків з продажу (податку на додану вартість, акцизного збору тощо).

Економіка — народне господарство країни або його галузь; терміном «економіка» визначають науки, які вивчають специфіку виробничих процесів у певній галузі або сфері суспільного виробництва, наприклад, «економіка промисловості», «економіка підприємництва», «економіка праці» тощо.

Економіка підприємства — наука про ефективність виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах.

Екскалатор – це пасажирський похилий підйомник безперервної дії.

Екскурсант – тимчасовий візитер, що проживає в місці призначення менше 24 годин, включаючи круїзних мандрівників, але крім транзитних пасажирів.

Екскурсія - колективне відвідування учнівською та студентською молоддю визначних місць з освітньою, навчально-виховною, науковою чи розважальною метою.

Експедиції - найскладніша форма туристично-краєзнавчої роботи, що передбачає проведення певних наукових досліджень. У краєзнавчих експедиціях беруть участь безліч людей.

Експедиція - подорож, яка проводиться з учнівською та студентською молоддю з метою вивчення історії рідного краю, довкілля, явищ соціального життя, світової цивілізації, географічних, етнографічних, історичних об'єктів та їх дослідження з використанням технічних засобів пересування або без них.

Естафета - це така форма дитячого туризму, яка передбачає вивчення певного району, області, краю чи всієї країни не однією групою, а кількома, які на певних відрізках маршруту змінюють одна одну.

Етика ділових відносин – система знань про моральні аспекти ділових відносин.

Етикет – встановлений порядок і форми обходження при дворах) – це сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків (ставлення до інших, форми звертання, манери, стиль одягу тощо). Це складова зовнішньої культури окремої людини і суспільства в цілому. Е. є певною формою церемоніалу, це мова символів.

Заказник – територія, яка виділяється з метою збереження, відтворення та відновлення окремих або декількох природних компонентів. Оголошується перш за все на території з червонокнижними видами рослин або тварин.

Заказники – природні території (акваторії) з метою збереження і відтворення природних комплексів чи їх окремих компонентів.

Законодавство природоохоронне – встановлення юридичних норм і правил, а також введення відповідальності за їх порушення в області охорони природи.

Замки і монастирі — це найбільші за розмірами історичні споруди в забудові населених пунктів.

Заповідник біосферний – охоронна територія, на якій ведуться постійні спостереження (моніторинг) за антропогенними змінами природного середовища.

Заповідник державний – утворюється з метою збереження в природному стані унікальних або типових для даної ландшафтної зони природних комплексів. Територія заповідника вилучається з господарського використання.

Заповідні урочища – лісові, степові, болотні та інші відокремлені цілісні ландшафти, що мають важливе наукове, природоохоронне і естетичне значення, створюються з метою збереження їх у природному стані.

Зарубіжний (виїзний) туризм - це поїздки осіб - резидентів країни (регіону), які здійснюють перебування в місцях, що знаходяться за межами їхньої країни.

Засіб розміщення – будь-який об'єкт, який регулярно або час від часу надає послуги з розміщення для ночівлі.

Засоби реклами - переважно це засоби масової інформації (телебачення, преса, радіо) та інші засоби, які розглядаються спеціалістами як носії, що доносять рекламу до аудиторії, зібраної завдяки основному (нерекламному) матеріалу.

Зоологічні парки – природоохоронні, культурно-освітні установи. Які створюються з метою організації екологічної освітньо-виховної роботи, створення експозицій рідкісних, екзотичних та місцевих видів тварин, збереження їх генофонду, вивчення дикої фауни і розробки наукових основ її розведення у неволі.

Імідж – сприятливе або несприятливе сприйняття споживачем певного готелю, а також його послуг. Розглядається як мета роботи з маркетингу.

Імпорт – це купівля та вивезення товару з-за кордону.

Інвестиції — це витрати грошових коштів, частина доходу, яка використовується не на поточне споживання, а на відтворення всього суспільного й індивідуального капіталу, кінцевою метою яких є отримання більш високих доходів і соціального ефекту в майбутньому.

Інвестування, або інвестиційний процес — виробництво і нагромадження засобів виробництва та фінансів для забезпечення руху, відтворення капіталу. Інвестиційна сфера охоплює сукупність галузей суспільного господарства, в яких відбувається накопичення засобів виробництва і фінансових ресурсів, що забезпечують відтворення капіталу.

Інновації в туризмі - різновидність організаційно-управлінських інновацій, що складаються з цілеспрямованих змін, які виробляються на різних рівнях індустрії туризму: в правовому

забезпеченні, в способах організації і управління різних видів туристської діяльності, в створенні туристського продукту і товарів для подорожей, в інформаційно-рекламному забезпеченні туристського попиту, а також у внутрішньофірмовому менеджменті і в процесі роботи з персоналом туристських фірм. І в т. в умовах ринкової економіки набувають більш динамічного розвитку і широке розповсюдження, ніж інновації в суспільстві і культурі в цілому.

Інтернет-бронювання – бронювання номерів, що здійснюється з Інтернет-сайту з автоматичною перевіркою наявності вільних номерів на зазначені клієнтом дати та автоматичним одержанням підтвердження бронювання.

Інформаційне забезпечення. Основу інформаційного забезпечення статистичного дослідження становлять дані статистичної звітності, які містяться у первісних документах статистичної звітності, регіональних статистичних бюлетенях і статистичних щорічниках Держкомстату України, офіційних матеріалах Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства праці та соціального захисту України, Національного банку України, Державного митного комітету України, Міждержавного статистичного комітету СНД, Українсько-Європейського центру з питань законодавства тощо.

Каботажна ціна – знижена ціна для жителів певної країни, що подорожують в середині цієї країни.

Капітал - сукупність матеріальних та грошових коштів, а також інтелектуальних здобутків, використовуваних у процесі виробництва та інших сферах діяльності з метою отримання прибутку. У більш вузькому значенні - активи фірми (підприємства) за мінусом її зобов'язань (заборгованості).

Караваний туризм – вид автотуризму, де як засіб розміщення використовується самохідний фургон або той, що причіпляється до автомобіля (караван).

Карти туристичні — це карти, призначені для забезпечення потреб туристично-екскурсійної справи, один із видів карт тематичних.

Катагогії – приватні двори-приміщення для прийому на нічліг у Давній Греції.

Кафе; кав'ярня – різновид ресторану з обмеженим асортиментом страв складного приготування, широким асортиментом страв нескладного приготування, вино-горілчаних напоїв, булочних, кондитерських виробів і закупних товарів.

Кемпінг (Camping) - табір для туристів, які подорожують наземними видами транспорту (автомобіль, велосипед, тощо), обладнаний наметами або іншими легкими спорудженнями типу "бунгало", автомобільною (велосипедною) стоянкою, системами водопостачання, каналізації та пристосуваннями для приготування їжі.

Кількісна оцінка туристичних ресурсів – тип оцінки, який враховує показник чисельності туристичних ресурсів на певній території.

Кількість приїздів (виїздів) – число зареєстрованих туристів, прибулих в ту або іншу країну (вибулих з неї) за певний період часу, звичайно календарний рік.

Кінець маршруту - місце і час надання туристу останньої туристичної послуги на маршруті, зазначеної в договорі туристського обслуговування.

Класифікатори. Для зручності сприйняття статистичної інформації людиною в процесі **Класифікація готелів** – розподіл готелів за розрядами залежно від розміру та виду житлових і службових приміщень, обладнання підприємства, рівня комфортності номерів і громадських приміщень, послуг що надаються та інших чинників.

Клуб - найвища форма організації туристично-красознавчої роботи. Він об'єднує різні секції і гуртки. Членами клубу можуть бути 60 і більше учнів (студентів).

Комісійні — сума грошей, що виражається у відсотках від продажної ціни, яку пропонують власники туроператорських, транспортних та ін. компаній турагентам за продаж їхніх послуг.

Комплекси (ансамблі) — топографічно визначені сукупності окремих або поєднаних між собою споруд різного призначення, що відзначаються своєю архітектурою та органічним зв'язком з ландшафтами.

Комплексне обслуговування - стандартний набір туристичних послуг, що зазвичай включає в себе зустріч і проводи, розміщення в готелі, харчування та екскурсійне обслуговування.

Конфуціанство - китайська етично-філософська школа, основа китайського способу життя, принцип організації суспільства, засновником якої був китайський філософ Кунфу-цзи, відомий на Заході як Конфуцій, який жив у 551-479 роках до н. е.

Краєзнавчий принцип передбачає систематичне встановлення зв'язків між вивченням географії і тими знаннями, які здобувають туристи у результаті безпосереднього дослідження краю.

Кредит — позика на певний строк у грошовій або товарній формі на умовах повернення і сплати відсотка за користування. Існують три форми кредиту — банківський, державний, комерційний. Банківський кредит надається банками у грошовій формі підприємствам і організаціям, населенню (переважно індивідуальним підприємцям), державі. Особливою формою є державний кредит, коли позичальником виступає держава чи місцеві органи влади, а кредит полягає у випуску державних цінних паперів (облігацій) і використовується для покриття частки державних видатків. Комерційний кредит надається одним підприємством іншому у вигляді продажу товарів з відстрочкою платежу; він обслуговує лише обіг товарів і оформлюється векселем.

Крос-похід - довга дистанція, яка імітує похідні умови. Команда повинна пройти певний, позначений на карті (схемі) маршрут, насичений технічними етапами.

Круїз - морська або річкова туристська подорож, як правило, по замкненому колу на одному теплоході за встановленим маршрутом із зупинками в місцях, що викликають певний інтерес у туристів або у відправних пунктах екскурсій.

Культ карго - група релігійних рухів в Меланезії.

Культура спілкування — це сума набутих людиною знань, вмінь та навичок спілкування, які створені, прийняті та реалізуються в конкретному суспільстві на певному етапі його розвитку.

Культура управління — комплексна узагальнена характеристика управлінської праці, що відображає її якісні ознаки і особливості. К. у. містить: сукупність знань, міру поглядів, морально-естетичні норми праці, ставлення до праці, навички організації праці, уміння володіти собою і розуміти людей, які працюють поряд.

Культурна спадщина — сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини.

Курорт — це місцевість, яка має природні лікувальні чинники і необхідні умови для їх використання із лікувально-профілактичною метою.

Курортно-рекреаційний кластер - сконцентрована за географічною ознакою групу взаємопов'язаних виробників рекреаційних послуг, спеціалізованих фірм у суміжних галузях (постачальники товарів, послуг, інформації) та пов'язаних із їх діяльністю неприбуткових організацій, які хоч і конкурують між собою, але проводять узгоджену — у т.ч. із місцевою владою — спільну діяльність.

Ландшафтні об'єкти — природні території, які мають історичну цінність.

Ліцензія - документ державного зразка, який засвідчує право ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом визначеного строку за умови виконання ліцензійних умов.

Ліцензування - видача, переоформлення та анулювання ліцензій, видача дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контроль за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов, видача розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов, а також розпоряджень про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

Льотний купон — частина авіаквитка, на якій вказується інформація про бронювання місця для пасажера.

Маршрут екскурсії являє собою найбільш зручний шлях проходження екскурсійної групи, автобусної або пішохідної. Маршрут будується залежно від найбільш правильної для даної екскурсії послідовності огляду об'єктів, теми екскурсії, місця розташування об'єктів, наявності площадок для розташування групи, необхідності забезпечити безпеку екскурсантів. Одне із завдань маршруту - сприяти найбільш повному розкриттю теми.

Мета екскурсії - це те, заради чого показуються екскурсантам пам'ятники історії і культури й інші об'єкти, це орієнтир для розповіді екскурсовода із теми.

Маршрутизація — розробка і впровадження нового туристичного маршруту, що є складовою туристичного продукту, туру — є однією із важливих функціональних складових туроперейтингової діяльності.

Метод науки — це спосіб чи засіб досягнення будь-якої дослідницької мети, шлях до пізнання чи вирішення якогось конкретного завдання.

Методика дослідження — це сукупність спеціально підібраних методів з метою практичного чи теоретичного пізнання дійсності.

Місце продажу (реалізації) туристичних послуг - країна, в якій зареєстровано відповідний суб'єкт господарювання, що реалізує туристичний продукт.

Місце розташування об'єкта. При відборі об'єкта враховується відстань до пам'ятника, зручність під'їзду до нього, придатність дороги для автотранспорту, можливість підвозу до об'єкта екскурсантів, природне довкілля, що оточує даний об'єкт, наявність місця, придатного для розташування екскурсійної групи із метою спостереження об'єкта.

Маркетинговий план (marketing plan): визначення об'єму продажів та каналів їхнього збуту; вироблення стратегії ціни, що базується на методах затрат (повних, середніх, граничних, стандартних, прямих); підбір рекламних зусиль; визначення методів контролю ситуації на ринку; передбачення чинників ризику, що враховують виробничі порушення, пов'язані із постачанням сировини чи комплектуючих; комерційні ризики, зумовлені реалізацією продукції на ринку; фінансові ризики, що викликані інфляцією та коливанням курсів валют; ризики, що пов'язані із нещасними випадками.

Мотивація - це процес спонукання себе та інших до діяльності із метою досягнення цілей підприємства. Організувавши працю, треба належним чином її стимулювати, враховувати всебічні потреби людей.

Мультипроект — комплексний проект, що складається із ряду монопроектів і потребує застосування багатопроектного управління.

Наказ — офіційне розпорядження владних органів. Альтернатива тут виключається, оскільки наказ не обговорюють, а виконують. І якщо наказ не виконаний - це, як правило, тягне негативні наслідки.

Науково-технічні розробки – це систематичні роботи, що базуються на існуючих знаннях, отриманих у результаті досліджень і чи практичного досвіду, та направлені на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, послуг, систем чи методів. Ці роботи можуть бути також спрямовані на значне вдосконалення об'єктів, що вже існують.

Національні природні парки – природоохоронні, рекреаційні, культурно-освітні, науково-дослідні установи загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.

Незвичайність (екзотичність) об'єкта. Мається на увазі особливості пам'ятки історії й культури, будинки, споруди, історичного місця. Незвичайність може бути архітектурною, пов'язаною із особливостями конструкції будинку, споруди.

Неорганізований туризм - самодіяльні поїздки туристів, як правило, організовані самими туристами без допомоги туристичного збутового апарату; оплата послуг зазвичай проводиться в міру користування ними.

Нічний аудит – процедура комплексної перевірки діяльності готеля за минулу дату та автоматичне закриття фінансового дня.

Номер бізнес-класу – номер, призначений для розміщення осіб, що знаходяться в ділових поїздках і відрядженнях; крім стандартної обстановки номера тут повинні бути створені умови для роботи.

Ночівля – одна доба, проведена одним туристом в даній країні (місці призначення).

Об'єкт страхування - це предмет у широкому розумінні, на який спрямоване страхування. За законодавством України - майно, відповідальність, життя і здоров'я. Законодавства інших країн можуть передбачати іншу класифікацію об'єктів страхування.

Обов'язкове - це страхування, передбачене законом.

Об'єкти архітектури та містобудування — історичні центри, вулиці, квартали, площі, архітектурні ансамблі, залишки давнього планування та забудови, окремі архітектурні споруди, а також пов'язані з ними твори монументального, декоративного та образотворчого мистецтва.

Об'єкти монументального мистецтва — твори образотворчого мистецтва, як самостійні (окремі), так і ті, що пов'язані з архітектурними, археологічними чи іншими пам'ятками або з утворюваними ними комплексами (ансамблями).

Об'єкти садово-паркового мистецтва — поєднання паркового будівництва з природними або створеними людиною ландшафтами.

Об'єктом планування може виступати будь-яка організаційна система, що є відкрита для взаємодії із навколишнім середовищем.

Огляд — це поверхневе, найчастіше безпланове знайомство із пам'ятними місцями. Будь-яка людина може без сторонньої допомоги оглядати зовнішній вигляд житлового будинку або вулицю, пам'ятник на міській площі, ознайомити із експозицією музею або творами живопису на виставці.

Оперативний план (operating plan): при створенні абсолютно нового підприємства необхідно охарактеризувати правове забезпечення проекту (відомості про реєстрацію, документи для заснування; форму власності, законодавчі обмеження, захист патентів та ін.). Якщо підприємство розширюється, то оперативний план починається відразу із виробничого розділу, де відображається цілий виробничий процес від купівлі нового обладнання чи приміщення до встановлення нового технологічного циклу.

Оплата по факту надання послуг - порядок оплати, при якому туроператор протягом певного терміну після підтвердження засобом розміщення факту надання послуг у повному обсязі оплачує дані послуг. При цьому факт надання послуг підтверджується пред'явленням засобом розміщення туроператору рахунку, туристського ваучера та інших документів, визначених договором.

Орган ліцензування - орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або спеціально уповноважений виконавчий орган для ліцензування певних видів господарської діяльності.

Організаційна культура — специфічне поєднання цінностей, відносин, норм, звичок, традицій, форм поведінки і ритуалів, які існують в організації.

Організаційна структура туристичного підприємства - це впорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів, які перебувають між собою у сталих відносинах, що забезпечує їх функціонування і розвиток як єдиного цілого.

Особистий вільний час знаходиться у розпорядженні людини, однак він пов'язаний із вільним часом соціальної групи і напрями його освоєння залежать як від належності особи до даної соціальної групи, так і від рівня соціалізації, розвитку особистості, від її соціально-психологічних особливостей.

Особисті якості — нестандартне мислення, рішучість і наполегливість у досягненні мети, ініціативність, уміння виконувати зобов'язання й обіцянки, високий рівень ерудиції, твердість характеру, справедливість, тактовність, охайність і акуратність, уміння розташувати до себе, почуття гумору й гарне здоров'я.

Оферта – формальна пропозиція на укладання угоди із зазначенням умов.

Охорона культурної спадщини — комплекс заходів з обліку (виявлення, наукове вивчення, класифікація, державна реєстрація), захисту, збереження, належного утримання, відповідного використання, консервації, реставрації, реабілітації та музеєфікації об'єктів культурної спадщини.

Оцінка – це спосіб вартісної сумірності активів, зобов'язань, капіталу, витрат і доходів підприємств; оцінка повинна відображати фактичні витрати живої та уречевленої праці.

Об'єкт культурної спадщини — місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з антропологічного, археологічного, естетичного, етнографічного, історичного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність.

Оцінка рекреаційних ресурсів – процедура визначення якостей певного рекреаційного об'єкту відповідно до способу його використання для задоволення потреб суспільства, галузі, закладу або рекреанта.

Пансіон – підприємство розміщення. Проживання в пансіоні коштує набагато дешевше, ніж у звичайних готелях. Він не підпадає під категорії зірковості, оскільки як вільна форма не повинен відповідати стандартам. Найчастіше належить одній родині, яка обслуговує постояльців. У вартість проживання входить тільки домашній сніданок. Традиційний пансіон має невелику кількість кімнат.

Пансіон – повне утримання туриста протягом доби в готелі (на маршруті).

Персонал підприємства — це сукупність постійних працівників, які отримали необхідну професійну підготовку та (або) мають практичний досвід і навички роботи.

Підвісна стеля – конструкція для покращення акустичних, звукоізоляційних і естетичних якостей приміщень та для створення технічних поверхів, де розміщують вентиляційне, електротехнічне устаткування, трубопроводи.

Підприємництво — самостійна ініціатива, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, наданню послуг і заняттю торговельною діяльністю, з метою отримання прибутку.

Підприємство — організаційно відокремлена і економічно самостійна ланка виробничої сфери народного господарства, що спеціалізується на виготовленні продукції, виконанні робіт і наданні послуг.

Планування — процес установа цілей підприємства і вибору оптимального шляху їх досягнення.

Планування потреби у персоналі — це процес визначення потреб туристичної фірми у кадрах.

Платоспроможність – це наявність у підприємства коштів для погашення ним у встановлений термін і в повному обсязі своїх боргових зобов'язань, які впливають із кредитних та інших операцій грошового характеру.

Побутовий комфорт передбачає створення нормальних умов для перебування гостя (оптимальна температура, вологість повітря, зручність меблів тощо) і звичайно, формуючи турпродукт, туроператор повинен переконатися, що під час обслуговування туриста на маршруті виконавці послуг дотримуються вищезазначених вимог.

Повна собівартість — всі затрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції, виражені в грошовій формі.

Податки — обов'язкові нормовані платежі до державних або місцевих бюджетів, що їх вносять фізичні та юридичні особи.

Податковий облік – система фінансових взаємовідносин між платником податків і бюджетом з податків, зборів та податкових платежів.

Подіумне планування готельних споруд – злиття горизонтального корпусу, сформованого з приміщень загального користування, і вертикального. Що виконує функції житлової частини будівлі.

Позиковий капітал – це кредити банків і фінансових компаній, позики, кредиторська заборгованість, лізинг, комерційні папери та ін.

Покриття – конструктивний елемент, який захищає будівлі від атмосферних опадів, від втрат тепла взимку та перегріву влітку.

Політеїзм - багатобожжя, віра в багатьох богів/богинь. Властивий усім первісним релігіям. Протилежне поняття - монотеїзм.

Похідні форми: прогулянки, екскурсії, одноденні та багатоденні походи, подорожі на різних видах транспорту, експедиції, туристські зльоти тощо.

Прибуток - форма чистого доходу, визначеного як різниця між валовим доходом ГХ і витратами обігу ГХ.

Приймаюча сторона - юридична особа або індивідуальний підприємець, контрагент, що приймають туристів, які прибули в країну (місце) тимчасового перебування. Зміст обслуговування, що надається приймаючою стороною, визначається ваучером, виданим направляючої стороною.

Природні заповідники — природоохоронні, науково-дослідні установи загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження в природному стані типових або унікальних для даної ландшафтної зони природних комплексів з усією сукупністю їх компонентів, вивчення природних процесів і явищ, що відбуваються в них, розробки наукових засад охорони навколишнього природного середовища, ефективного використання природних ресурсів та екологічної безпеки.

Природні лікувальні грязі – різні за генезисом утворення (переважно відклади боліт, озер, лиманів та морських заток), які складаються з води, мінеральних та органічних речовин і являють собою однорідну тонкодисперсну пластичну масу з певними тепловими та іншими фізико-хімічними властивостями.

Природні рекреаційні ресурси – природні та природно-технічні геосистеми, природні об'єкти явища і процеси, що мають необхідні якісні і кількісні параметри для організації рекреаційної діяльності.

Природні туристичні ресурси - це природні об'єкти та явища природи, які мають комфортні властивості для туристичної діяльності протягом певного часу.

Паломницький туризм - це сукупність поїздок представників різних конфесій з паломницькими цілями.

Природно-заповідний фонд – включає ділянки гео- та акваторії окремі об'єкти, що мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного та рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу, забезпечення моніторингу довкілля. До природно-заповідного фонду України належать: природні території та об'єкти (природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища) та штучно створені об'єкти (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва).

Продаж продукції власного виробництва та закупних товарів – операції з передавання продукції власного виробництва та закупних товарів споживачам за компенсацію або безоплатно, як правило, для споживання на місці або подальшого їх доготування, а також перепродажу.

Продукція власного виробництва – продукція, яку виробляють заклади громадського харчування і продають як кулінарну продукцію, булочки та борошняні кондитерські вироби.

Рекламні тури (інфо-тури) - безкоштовні або пільгові тури, що призначені для ознайомлення з новим туристичним продуктом представників турагентів, які згодом будуть здійснювати продаж даного продукту.

Рекреаційне навантаження - це допустима кількість рекреантів на одиницю площі, які одночасно можуть перебувати на даній території, після її пристосування до рекреаційних потреб, яка не викликає негативних наслідків в природному середовищі. Показник рекреаційного навантаження залежить від особливостей ландшафтної будови і функціональної спрямованості рекреаційного використання території.

Рекреаційні ресурси (recreation resources) - це природні та антропогенні геосистеми, тіла і явища природи, що мають специфічні властивості та можуть бути використані для організації відпочинку та оздоровлення певного контингенту людей у певний час або сезон за допомогою існуючих технологій і наявних матеріальних можливостей.

Родинний план – спеціальна система продажу кімнат в готелі туристам з дітьми. У тому випадку, якщо діти живуть в одній кімнаті з батьками, ціна номера знижується.

Ротель – пересувний готель на колесах, що являє собою вагон-трейлер з одно- і дво місними відсіками, у яких розташовані спальні крісла.

Сакральний ландшафт - природна або природно-антропогенна геосистема, що виконує духовну функцію, пов'язану з релігійними запитами людей, наприклад, долина річки Ганг в Індії.

Сакральні туристичні ресурси – такі сакральні об'єкти, які використовуються у релігійному туризмі як туристичні атракції.

Спортивна карта - це спеціальна великомасштабна тематична багатокольорова карта місцевості, призначена для спортивного орієнтування і виконана в специфічних умовних знаках.

Спортивне орієнтування - вид спорту, у якому учасники змагань самостійно, застосовуючи тільки карту місцевості та компас, долають дистанцію з контрольними пунктами, розташованими на місцевості.

Споруди – це будівельні системи, пов'язані з землею, які створені з будівельних матеріалів в результаті виконання різних будівельно-монтажних робіт і не призначені для побутової діяльності людини.

Стандарт — основний нормативно-технічний документ, в якому показники якості продукції встановлюються, виходячи із новітніх досягнень науки, техніки і попиту споживачів.

Стандарт обслуговування - це комплекс обов'язкових для виконання правил обслуговування клієнтів, які повинні гарантувати встановлений рівень якості всіх операцій, які виконуються.

Стандартизація — комплекс норм, правил і вимог до якості продукції.

Статут підприємства — це зібрання обов'язкових правил, що регулюють його взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання, а також індивідуальну діяльність.

Соціально-економічні туристичні ресурси – соціо-економічні умови та явища, які впливають на розвиток туристичної діяльності регіону та формують туристичні потоки у ньому.

Страховання в туризмі - це система відносин між страховою компанією і туристом по захисту його життя і здоров'я та майнових інтересів при настанні страхових випадків.

Спеціалізований заклад - заклад ГХ будь-якого типу з однорідним асортиментом страв, булочних, кондитерських виробів і закупних товарів.

Технологічний процес закладу – сукупність операцій, які забезпечують виробництво кулінарної продукції, булочних і борошняних кондитерських виробів та їх продаж.

Тип закладу – категорія закладів ГХ, об'єднаних за характерними ознаками асортименту кулінарної продукції, контингентом споживачів та формами організації їх обслуговування.

Торговельне приміщення - приміщення (торговельна зала, банкетна зала, коктейль-хол), обладнане меблями для прийому їжі, а також магазин кулінарії, роздавальня.

Товар - це предмет, що може задовольнити потребу споживача, пропонується на ринку з метою привернення уваги, придбання, використання або споживання.

Товариство з обмеженою відповідальністю - організація, створювана на основі угоди між юридичними особами та (або) громадянами шляхом об'єднання їхніх внесків задля досягнення загальних цілей; таке товариство, статутний фонд якого формується лише за рахунок коштів пайовиків, несе відповідальність у межах власного майна, а його учасники - в межах їхніх внесків.

Товариство з повною відповідальністю - вид господарської організації, статутний фонд якої розділений на частини, розмір яких визначається установчими документами; учасники такого товариства відповідають за його борги своїми внесками у статутний фонд, а за нестачі цих сум - додатково майном, що їм належить, в однаковому для всіх учасників розмірі, кратному внеску кожного з них.

Точкові орієнтири - об'єкти що зображуються на топографічних картах поза масштабними умовними позначеннями, а на місцевості локалізуються у вигляді точки (окремі вершини, пункти геодезичної мережі, домінуючі споруди, вежі, тощо).

Туристична прогулянка - найпростіша короткочасна форма туристичної роботи, яка доступна для широких мас (пересування пішки, на лижах, на велосипедах, човнах) з метою оздоровлення та загартування організму, яка має елементи техніки туризму (подолання нескладних природних перешкод, елементи орієнтування на місцевості, елементи туристичного побуту).

Тур – індивідуальна або групова подорож, що складається з комплексу послуг (перевезення, проживання в готелі, екскурсії, трансфер, харчування).

Туристичний потенціал - наявність рекреаційних ресурсів, які використовуються або можуть бути використані для задоволення потреб постійного і тимчасового населення у відпочинку та оздоровленні.

Туристичний продукт - попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше, ніж дві такі послуги, що реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною, до складу якого входять послуги перевезення, розміщення та інші, не пов'язані з перевезенням і розміщенням (послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо).

Фунікулер – це пасажирський похилий підйомник циклічної дії, призначений для переміщення пасажирів з однієї висоти на іншу.

Хостел – вид готелю з невеликим набором послуг.

Чартер - договір між власниками транспортного засобу (теплоходу, літаку, автобусу тощо) та фрахтователем (наймачем) на оренду всього транспортного засобу або його частини на певний рейс або термін.

Шведський стіл - вид самообслуговування в ресторанах, кафе, що вирізняється тим, що відвідувачі за єдину усереднену плату отримують будь-яку кількість страв за своїм бажанням серед запропонованих, раніше виставлених в залі.

Швейцар – працівник служби обслуговування, який, як правило, стоїть біля входу в готель і перший зустрічає і вітає гостей, допомагає їм вийти з автомобіля.

Шенгенська віза - єдина віза терміном до трьох місяців, яка надає можливість безперешкодно рухатися по території країн Шенгенської групи (Німеччина, Франція, Бельгія, Голландія, Люксембург, Іспанія, Португалія, Італія та ін.) протягом терміну дії візи.

Шоп-тур - туристична поїздка, метою якої є купівля певних видів товарів, які характерні для країни перебуван.

Якість готельних послуг – це сукупність властивостей і характеристик послуг, здатних задовольняти обумовлені або передбачувані потреби споживачів